

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VALDO ADAMKAUS METINIS PRANEŠIMAS (2000)

(Pabaiga. Pradžia - 16 nr.)

Didžiulės vis dar negražintos kaimyninės valstybės skolos už mūsų tiekiamą energiją, skandalu virtusi elektros tilto į Vakarus statyba, nepradėtas kaupti Ignalinos atominės jėgainės uždarymo fondas, politinės dramos pobūdį įgijusi "Mažeikių naftos" byla - tai vis su energetika susijusios valstybės "bėdos", pernai esmingai paveikusios net dviejų Lietuvos vyriausybių atsistatydinimą. Todėl labai svarbu, kad šiandien valstybinių monopolijų pertvarkymo darbai vyktų skaidriai, kad jie būtų aiškūs ir suprantami visuomenei, kad juos darydama Vyriausybė siektų kuo platesnio politinių jėgų sutarimo. Beje, rūpestis tolesne "Mažeikių naftos" veikla turėtų būti vienas iš Vyriausybės darbo prioritetų. Tik skubus Lietuvos naftos ūkio modernizavimas ir šio ūkio įsitvirtinimas Europos rinkoje duos mūsų žmonėms neabejotinos ilgalaikės naudos. Sėkmingas energetikos įmonių ir kitų valstybinių monopolijų pertvarkymas negalės vykti be Jūsų, gerbiameji Seimo nariai, paramos. Ar bus išskaidytos monopolinės įmonės ir šitaip sukurtos sveikos konkurencijos sąlygos bei pagyvinta šalies pramonės ir verslo plėtotė, priklausys nuo Jūsų priimtų Elektros ir Dujų, "Lietuvos energijos" ir "Lietuvos geležinkelių" restruktūrizavimo įstatymų. Šiandien svarbu sudaryti teisingas sąlygas Lietuvos verslui ir pramonei greičiau reaguoti į kintančias aplinkybes: spartinti neišvengiamo bankroto procedūras, restruktūrizuoti merdinčias įmones.

Nauja politika - tai sugebėjimas šalies ūkio reikalus sieti su socialiniais, tai mokėjimas šiuos reikalus tvarkyti atsižvelgiant ir į konkretaus žmogaus, ir į gyvybinius tautos interesus. Kraštą valdžiusios ir valdančios politinės jėgos iki šiol labiau protegavo stambųjį kapitalą ir daug mažiau dėmesio skyrė smulkiąjam bei vidutiniąjam verslui. Tokia valdžios orientacija neleido susikurti stipriam viduriniąjam gyventojų sluoksniui - pilietinės visuomenės pagrindui. Ji pasuko Lietuvą didelių socialinių disonansų linkme. Tyrimai rodo, kad tik Rusijoje ir Ukrainoje iš viso pokomunistinių šalių regiono esama dar didesnių skirtumų tarp turtingųjų ir vargšų nei Lietuvoje. Tai skaudūs sąmoningai neprojektuojamos, bet galingųjų lobizmo įtakojamos krašto raidos padariniai. Manau, kad pastaraisiais metais susiformavusios užduros skurdo bendruomenės (Didžiasalis šiuo atveju nėra išimtis) - tai sunkiausias senos, trumparegės mūsų politikos palikimas. Su juo pajėgime grumtis tik visomis švietimo priemonėmis skatinami lietuvių iniciatyvumą ir verslumą, sudarę sąlygas smulkiam ir vidutiniam verslui plėtoti. Sekdami Vakarų ir Vidurio Europos šalių pavyzdžiu, privalome atgaivinti ir plėsti šio verslo konsultavimo bei informavimo sistemą. Be to, turime galvoti, kaip palengvinti smulkiąjam verslui tenkančią biurokratinę naštą. Ar verta dabarties aplinkybėmis atsisakyti patentų? Ar nebūtų geriau tiesiog juos diferencijuoti? Manau, kad rūpestis smulkiuoju vers-

lu mūsų valstybei šiandien svarbus gyvybiškai. Lietuvos darbo biržos duomenimis, šis verslas yra pagrindinis darbo vietų kūrėjas, galintis realiai sumažinti nedarbą šalyje.

Palankiomis ilgalaikėmis paskolomis paremtos, iš mirties taško galėtų pajudėti būsto ir mokyklų pastatų atnaujinimo programos. Jos ne tik atgaivintų statybų pramonę, sukurtų naujų darbo vietų, bet ir spręstų opias socialines jaunų šeimų bei švietimo problemas.

Ne mažiau svarbus mūsų gerovei ir tolesnis eksportinio ūkio augimas. Mūsų akiraityje visada turi būti tos ūkio šakos, kurios jau dabar užsitikrina nuolatinį eksportą. Kartu laikas atsakingai galvoti apie šiuolaikinių verslų įvairovę, leisiančią Lietuvai plačiau įsitvirtinti tarptautinėse rinkose. Šiandien pasaulyje sparčiausiai plėtojama informacijos technologijų pramonė bei šios srities verslas. Jo pagrindas - žmogaus intelektas ir informaciniai išgudžiai. Tai nauja ir perspektyvu. Tai patikimas kelias, netolimoje ateityje galintis vesti mūsų visuomenę iš sąstingio ir atsilikimo. Manau, kad Lietuvai šiandien dar nėra per vėlu įsiklausyti į šios srities ekspertų balsus. Jie teigia, kad iš komunizmo išėjusiems ir valstybės turtą privatizuojantiems kraštams išmintingiausia būtų bent dalį gautų lėšų investuoti į informacijos technologijas, jų pramonės ir verslo plėtrą.

Nauja politika ypač reikalinga Lietuvos kaimui. Ji privalo pagarbiai atsigrežti į kaimo žmogų. Valstybė neturi teisės palikti kaimo kryž-

Skulptoriaus Vinco Grybo sukurtas paminklas Jonui Basanavičiui Vilkaviškyje.

Dalios Puškorienės nuotr.

kelėje - apgauto, pikto ir jokių išiečių nematančio. Laikas atvirai pripažinti: ligšiolinė tuščių pažadų ir gaisrų gesinimo politika yra žlugusi. Jos bankrotą skaudžiai pajuto žemdirbiai ir jų šeimos. Negali ramia širdimi skaityti ūkininko dukters iš Linkaičių mokyklinio rašinio: "Labai norėčiau, kad mūsų tėvelių niekas nebeapgauadinėtų. Ar Jūs žinot, kaip pavargsta mano mama ir tėtis, kiekvieną rytą tempdami į pieninę pilnus bidonus pieno? Vargstame veltui, nes pinigų niekas už tai nemoka. Jau nemenką pieno upę išplukdėme už dyką." Žemdirbiai pagrįstai nori žinoti, iš ko kaimo žmogui išgyventi šiandien, iš ko teks gyventi rytoj. Todėl labai svarbu, kad kaimo ateities projektai būtų tikroviški, kad juos kurtume, atsižvelgdami į valstybės išgales ir savo bei užsienio rinkas.

LDDP valdymo laikais į žemės ūkį investuoti keli milijardai litų iš esmės nepakeitė kaimo padėties. Tai pripažįsta ir dabartiniai žemdirbių protestų idėjiniai vadovai. Štai Demokratinės darbo partijos politiką rėmęs didelių žemių savininkas šiandien atvirame laiške teigia, kad tuo metu buvo padaryta "esminė klaida - nesukurta ilgalaikė žemės ūkio strategija". Tačiau akivaizdu, kad lygiai taip pat be aiškios strategijos į žemės ūkį sudėtas ne vienas milijardas ir konservatorių valdymo metais. Daug subsidijų žemdirbiams buvo pažadėta pernai. Deja, realiai jų duoti niekas negalėjo: valsty-

bės išdas pasirodė esąs tuščias. Iki šiolei valstybės skolos žemdirbiams tebėra milijoninės. Šis atotrūkis tarp pažadų ir tikrovės nuskurdino ūkininkus, sugriovė daugelio jų verslo planus. Padėtis - tikrai sunki. Bet kokia išeitis siūloma? Raginama dar labiau didinti biudžeto išmokas, užsidaryti nuo Europos bei pasaulio ir kažkoku būdu lietuviškais produktais "išmaitinti 20 milijonų mūsų kaimynų". Pranašaujama, kad jei to nebus padaryta, "žemės ūkio veikla Lietuvoje mirs", kartu žlugs ir visa Lietuva, nes mes, lietuviai, "nieko kito neturime - tik žemę".

Suprantu žemdirbio jausmus, nuoširdų rūpestį kaimo

(Nukelta į 5 p.)

Mikis Neerlikis APIE POLITIKĄ - PER LYRIKĄ

Kas netingi, šalį krato,
Čiumpa greitai, ką pamato.
Kam - Mažeikiai su nafta,
Kam - spygūtė susukta.

Net Raiboji savo gaidį
Į politiką išmainė,
Ir pašokus nuo laktos,
Tuoj į Seimą nuplasnos.

Oi, Lietuva, tu mana,
Tu - graži tėvynė.
Bet brangesnė už tave
Stora piniginė.

O kai aš užaugsiu,
Seiman nukeliausiu.
Seiman nukeliausiu -
Gerą algą gausiu.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus ir kariuomenės vadas gen. Jonas Kronkaitis apeina karių rikiuotę, minint Lietuvos valstybės atkūrimo 10-metį.

Dalios Puškorienės nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **PREZIDENTO PRITARIMAS.** Prie pusryčių stalo su prezidentu V. Adamkumi Naujosios sąjungos atstovai, aptardami pasirengimą artėjantiems Seimo rinkimams, sutarė, kad tarp būsimųjų parlamentarų turėtų būti kuo daugiau teisinį išsilavinimą turinčių žmonių, galinčių profesionaliai kurti įstatymus. Pasak A. Paulausko, socialliberalai svarsto koalicijos galimybę su centristais, bendradarbiavimą su liberalais ir kitomis politinėmis jėgomis. Pastebima, jog prezidentas V. Adamkus, susipažinęs su Naujosios sąjungos darbo savivaldybės principais, vertina ją kaip rimtą politinę jėgą ir tikisi konstruktyvių sprendimų. Pasak Prezidento atstovės spaudai V. Gaižauskaitės, Naujosios Sąjungos sėkmė Seimo rinkimuose tikrai nepakenktų valstybės stabilumui.

• **MATUOJASI MINISTRŲ PORTFELIUS.** Pasak Naujosios sąjungos vadovo A. Paulausko, sąjunga jau parinko kandidatus į ministrus. Jei socialliberalai Seime gautų bent trečdalį vietų, A. Paulauskas sakė pagalvosias apie galimybę tapti premjeru.

• **NAUJAS ŠMEIŽTAS.** Balandžio 27 d. žiniasklaida išplatino skandalingai pagarsėjusio nuteisto verslininko Jono Urkos teiginį, esą jis paskolins 400 tūkstančių litų a. a. akademikui Raimundui Rajeckui. J. Urkos teigimu, R. Rajeckas, paimdamas šiuos pinigus, neva rėmėsi "namine" paskolos sutartimi, pasirašyta tariamai paties J. Urkos ir V. Landsbergio. Grupė Seimo narių kreipėsi į Generalinę prokuratūrą. Būdami visiškai įsitikinę, jog minėtoje klastotėje yra ne V. Landsbergio parašas, parlamentariai prašo Generalinės prokuratūros nustatyti J. Urkos ir V. Landsbergio parašų tikrumą.

• **MOKSLEIVIŲ PARLAMENTE APIE ŠVIETIMO REFORMĄ.** Balandžio 26 d. Vilniuje, Seimo rūmuose, prasidėjo pirmoji moksleivių parlamento sesija. Moksleivių parlamento nariai buvo rinkti 670 Lietuvos mokyklų. Moksleiviai ketina atstovauti savo bendraamžių interesams, nagrinėti aktualius įstatymus ir teikti jiems pataisas, svarstyti moksleivių gyvenimo problemas. "Aš ir mano bendraamžiai reaguojame į profilinio mokymo įvedimą skeptiškai ir netgi priešišškai", - sakė spaudos konferencijoje viena iš 95 Lietuvos moksleivių parlamento narių Indrė Bardziliauskaitė. Kita blogybė yra ta, kad neklausama pačių moksleivių nuomonės. Moksleiviai taip pat abejojo, ar švietimo reforma yra pagrįsta finansiškai, ar visi tėvai įstengs įpirkti savo vaikams vadovėlius, ar pakaks autobusų kaimo vaikams atvežti į mokyklas.

• **NEDARBAS.** Beveik prieš dvejus metus Rusiją, o vėliau ir daugelį kitų Europos valstybių užgriuvusi ekonominio nuosmukio našta tebeslegia Lietuvą. Vieną iš skaudžiausių krizės padarinių - nedarbą, jaučia vis daugiau gyventojų. Statistikos departamento duomenimis, iki balandžio mėnesio buvo užregistruota 201,3 tūkst. bedarbių.

• **APSAUGA - LIETUVIŠKAI.** Asmuo, nušokęs nuo kelto "Palanga" denio, kai buvo grąžinamas iš Švedijos į Lietuvą, bendrovės SAS lėktuvu atskraidintas iš Stokholmo į Vilnių. Jis naudojosi suklastotu kėdainiečio Mariaus Šablevičiaus pasu. Tačiau Vilniaus oro uosto pasienio kontrolės punkte jam buvo leista eiti, kur nori. Paaiškėjo, kad tai Trakų rajono 20-metis gyventojas J. Jurjev. Nuo tardymo pasislėpusio J. Jurjevo Trakų policija ieško nuo 1997 metų gruodžio, kai jis su kitais nusikaltėliais apiplėšė Lentvaryje gyvenančią šeimą.

• **ŽUDIKŲ TEISMAS PRASIDĖJO.** Kunigo Ričardo Mikutavičiaus nužudymo ir jo meno kolekcijos vagystės bei advokato Gedimino Damalako turto vagystės organizatoriaus 46 metų Vladas Beleckas prisipažino kaltu tik iš dalies. Vilniaus apygardos teisme prasidėjus bylos nagrinėjimui, jis pareiškė neketinęs kunigo žudyti, o norėjęs tik apiplėšti, nors per tardymą buvo pripažinęs kaltę. Visiškai kaltę pripažino tik 26 metų Ivanas Kvaskovas bei 26 metų Artūras Daškovskis. Kvaskovas parengtinio tardymo metu sakė, kad V. Beleckas už kunigo nužudymą jam buvo pažadėjęs 100 tūkstančių JAV dolerių, tačiau davė tik apie 5 tūkstančius.

• **BAISIOJI SUKAKTIS - NE TIK ISTORIJA.** Balandžio 26 d. sukako 14 metų nuo atominės katastrofos Ukrainoje. Nors ir užklotas švino bei betono gaubtu, Černobylio atominis mišinys tebealsuoja, bet šis drabužis jam jau ankštas - trūkinėja. Ištrūkusio Černobylio atomo pasėta mirtis tebekelia pavojų ne tik Ukrainai, bet ir jos kaimynėms - Lietuvai, Lenkijai, Baltarusijai. Ukrainos ir Baltarusijos mokslininkai neseniai paskelbė, kad prasideda dar baisesnių šios katastrofos padarinių etapas. Elektrinės apylinkėse aptikta ypač pavojingo radioaktyvaus elemento americio-241, kuris atsirado iš avarijos metu į aplinką išsiveržusio plutonio. Americis-241 sukelia daug kančių gyviems organizmams, net mikroskopinės jo dozės pažeidžia genetiką. (*Eltos, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvos grįžimo į tėvynę informacijos centras*)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Naujasis Rusijos prezidentas Vladimir Putin parodė, kad jo įtaka Rusijos parlamente, kuris čia vadinamas Dūma, yra didesnė už buvusio prezidento - Boriso Jelcino įtaką. Dūma 298-74 balsais patvirtino branduolinių ginklų bandymų uždraudimo sutartį su JAV. Tą pačią savaitę Dūma patvirtino vyriausybės siūlymą sumažinti abiejų atominių galybių - Rusijos ir JAV - turimą branduolinių raketų kiekį iki 3,500 sprogstančių galvūčių.

Rusijos Dūmos specialioje sesijoje apie strateginių ginklų padėtį kalbėjo gynybos ministras Igor Sergejev, užsienio reikalų ministras Igor Ivanov ir branduolinės energetikos ministras Jevgenij Adamov. Dūma, patvirtinusi su JAV vyriausybe pasirašytą vadinamąją "Start II" sutartį, pasiūlė ją dar kartą peržiūrėti. Ženevoje jau buvo susitikę JAV ir Rusijos strateginių ginklų kontrolės specialistai. Jie keturias valandas kalbėjosi apie būsimų derybų darbotvarkę. Vašingtone jau atsirado pasipriešinimas branduolinių ginklų mažinimo planams. 25 senatoriai, vadovaujami daugumos vadovo Trent Lott ir senatoriaus Jesse Helms, pasiuntė bendrą laišką prezidentui Bill Clinton, nurodydami, kad naujosios sutartys dėl ginklų bandymų apribojimų trukdys įvykdyti JAV planus - sukurti priešraketinės gynybos skydą. Rusijos kariuomenės

DERYBOS DĖL GINKLAVIMOSI VARŽYBŲ APRIBOJIMO

inės štabo viršininko pavaduotojas pulkininkas generolas Valerij Manilov pareiškė Dūmoje, kad Rusija tuoj pat atsakytų į bet kuriuos sudarytų sutarčių pažeidimus, nes Rusijos mokslinė, technologinė ir karinė galia nėra pasikeitusi ir sugebėtų duoti atkirtį. Generolas teigė, kad Rusijos vyriausybės Saugumo tarybos manymu, Rusijai ir JAV užtektų turėti po 1,500 sprogstančiųjų branduolinių galvūčių. Tokią pat nuomonę, kaip nurodo *Interfax* žinių agentūra, išreiškė ir pulkininkas generolas Leonid Ivašov. Jis pridėjo, kad Rusija pirmoji panaudotų branduolinius ginklus, jei prie jos sienų atsirastų karo grėsmė iš Vakarų valstybių arba Rusijos teritorijai grėstų masinio naikinimo pavojus.

JAV prezidentas Bill Clinton jau paskelbė, kad jis planuoja birželio 4-5 dienomis lankytis Maskvoje ir tartis su Rusijos prezidentu V. Putinu.

Rusijos žinių agentūros pranešė, kad balandžio 5 d. suimtas amerikietis verslininkas Edmond Pope. Jis apkalintas šnipinėjimu ir laikomas Maskvos Lefortovo kalėjime. Šnipas daugiausia domėjosi Rusijos povandeninių raketų technikos klausimais ir mokėjo jam žinias teikusiems rusams dideles pinigų sumas. Jam gresia 20 metų kalėjimo.

Kalbos apie santykius su naujo, energingo prezidento tvarkoma Rusija neišvengiamai paliečia jos nusikaltimus Čėčėnijoje. Balandžio 21 d. Rusijos spauda paskelbė, kad Čėčėnijos teisėtas prezidentas Aslan Maschadov siūlo Rusijai karo paliaubas. Oficiali Rusijos pažiūra iki šiol yra tokia, kad čėčėnų "banditai"

savo šalies prezidento neklauso. Įrodinėjama, kad tarp ginkluotų Čėčėnijos vyrų gal tik dešimtadalis linkę klausyti A. Maschadovo. Kremliaus spaudos atstovas pareiškė, kad Čėčėnijos prezidento kalbos apie karo paliaubas, apie visiems čėčėnams siūlomą amnestiją esančios nieko nevertos, nes A. Maschadov neturi jokios galios. Jo klauso tik maždaug 100 vyrų. Rusijos prezidentas V. Putin pasakė mielai kalbėsias su Maschadovu, jei jis įsakys sukilėliams padėti ginklus ir kaptuliuoti.

Rusijos naujojo prezidento pirmiausia laukia nelengvi vidaus susitvarkymo darbai. Rusijoje siaučia gerai organizuotos kriminalinių nusikaltėlių gaujos. Daugiausia nuostolių valstybei padaro elektros perdavimo linijų ir telefono ryšių laidų draskymas. Nutrūksta energijos tiekimas, pertraukiami telefono ryšiai. Inžinieriai apskaičiavo, kad jau pavogta apie 15,000 mylių varinio ir aliuminio laidų. Pernai buvo pavogta apie 2,000 tonų aukštos įtampos linijų aliuminio laidų. Kai kurie supirkėjai sulydo laisvus metalo luitus ir juos eksportuoja iš Sankt Peterburgo ar Vladivostoko uostų į Kiniją bei kitas šalis. Juodoji rinka pilna ir brangiųjų metalų, pavogtų iš kariuomenės sandėlių. Smulkesni vagiškiai, norėdami pasipelninti, žaloja Rusijos miestuose ir parkuose stovinčius paminklus bei skulptūras: nupjauna liūtui uodegą arba kurio nors buvusio sovietų veikėjo statulos ranką ar galvą. Naujasis prezidentas žadėjo sutvarkyti nusikaltėlius.

Keliais sakiniiais

• Popiežius Jonas Paulius II Velykų proga kreipėsi į pasaulio tikinčiuosius 61 kalba. Jis palinkėjo, kad visur įsiviešpatautų taika, ragino kovoti su rasių priešiško apvaiskomis. Popiežius atrodė labai pavargęs. Paryžiaus arkivyskupas, kardinolas Jean-Marie Lustiger sakė spaudai, kad popiežiui gresia visiškas kūno sustingimas (paralyžius), tačiau jo protas veikia taip pat, kaip ir anksčiau. "Šis buvęs atletas gali tapti savo kūno kaliniu", - aiškino kardinolas.

• Atsistatydino Italijos premjeras, komunistų partijos

narys Massimo d'Alema. Tai jau 57-oji pokarinė Italijos vyriausybė. Premjeras supykė darbininkų sąjungų vadovus, pertvarkydamas pensijų ir šalpos įstatymus. Tapti naujuoju premjeru Italijos prezidentas pakvietė socialistą, izdo ministrą Giuliano Amato.

• Zimbabvė (buvusi Rodezija) paminėjo savo nepriklausomybės 20-mečio sukaktį. Marksistas prezidentas Robert Mugabe paskelbė "žemės reformą" - pareikalavo atimti ūkius iš baltųjų ūkininkų, kurių Zimbabvėje buvo apie 4,000. Jo partijos ak-

tyvistai jau užgrobė apie 1000 ūkių. Baltieji žemvaldžiai daugiausia vertėsi tabako ir kavos pupelių auginimu bei gyvulininkyste. Du britų kilmės ūkininkai buvo užmušti, kiti išvyko. Po to atsiradę ekonominiai sunkumai sukėlė stiprų nepasitenkinimą prezidentu, tačiau jį palaiko kai kurios kaimyninės šalys: Namibija, Pietų Afrika ir Mozambikas, kurių vadovai pritaria planuojamai žemės ūkio reformai ir baltųjų žemvaldžių ūkių išdalinimui juodiesiems.

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pirmą klasę — \$58 • Oro paštu į užsienį metams — \$110.00 • Atskiro numerio kaina — 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

Redaktoriaus skiltis

Pripažinimai

Ryškiai retorišku stiliumi parengtame metiniame Lietuvos prezidento pranešime pripažistama kartoka tikrovė:

"Skaitydamas piliečių laiškus, pastebiu juose vis daugiau netikrumo ir nusivylimą. [...] Pernai net 4.1 nušimčio sumažėjo Lietuvos bendrasis vidaus produktas. Didėjo ir šiuo metu iki 13 milijardų litų išaugo valstybės skola" ir t.t. Šios išvados reiškia, kad paskolos panaudotos ne investavimui į gamybą, kuri ir būtų padidinusi bendrąjį vidaus produktą ir sumažinusi bedarbių, o pravalgymui. Didelė jų dalis, kaip rodo kasdieniniai faktai, yra paprasčiausiai pavogtos ir iššvaistytos.

Valstybės turto vogimas ir niokojimas viso to, ko negali pavogti, prasidėjo dar iki Kovo 11-osios, tikintis, kad "kas bus, kas nebus, o ką pagriebiau, tas ir liks man, nežiūrint, kurion pusėn reikalai pakryptų". Vagių siautėjimas ypač suklestėjo, kai po pankstintų Seimo rinkimų, savo pozicijas išlaikiusi arba į jas po trumpos pertraukos sugrįžusi senoji nomenklatūra, pripratusi kišti pirštus prie valstybės turto, susiliejo su naujais "apsukruoliais" ir "gerus laikus" pajutusiais kriminaliniais nusikaltėliais. Neapykanta atsikuriančiai Lietuvos valstybei suvienijo kolonistus ir jų atžalas, KGB "veteranus" ir visuomenės padugnes. Pajutusi nebeišvengiamą pralaimėjimą, "valdančioji dauguma" karštligiškai grūdė "saviškius" į strategiškai svarbius postus.

Po 1996 metų rinkimų buvo atsiradusi viltis, kad vogimas bus nutrauktas, o dalis pavogto Lietuvos turto dar bus surasta ir sugrąžinta. Tačiau nei vyriausybė, nei prokuratūra tokių veiksmų net nepradėjo. Pamažu aiškėja, kad rankos buvo surištos, dar prieš rinkimus pasirašytais "memorandumais" ir kai kam duotais pažadais. Netrukus prasidėjo keisti dalykai: ūkis vis labiau smuko, o vyriausy-

bė kartu su ja besąlygiškai palaikiusia Seimo "naująja dauguma" tvirtino, kad padėtis sparčiai gerėja. Bet kokie priekaištai buvo atmetami mechanišku balsavimu arba išvedžiojimais, kad girdi, kiekvienam reikia pačiam rūpintis, nelaukiant, kol valdžia duos, kaip tai esą buvę sovietų laikais. Tokia demagogija, iš vienos pusės, leido kurį laiką dangstyti baisų valdžios apsileidimą ir nesugebėjimą tvarkytis, o iš kitos pusės, suteikė galimybę iki 1996 metų valdžiusiems vėl badyti pirštu į didėjančias blogybes ir vėizduoti teisiuolius bei geradarius. Ryškiai pasikeitusi rinkėjų nuomonė — tokios politikos rezultatas. Dar iki savivaldybių rinkimų prasidėjusios vyriausybės krizės, visokie "gaisrų gesinimai", pažadai, kad išgelbės "saulėlydžio" ir "saulėtekio" komisijos, labai primena bandymus išvengti atsakomybės ir "pratepti" likusį laiką.

Ūkinių nesėkmių analizė, ką tik buvusių pelningų įmonių bankrotai leidžia visiškai pagrįstai kalbėti apie vis geriau organizuotą kenkimą valstybei: šias įmones perėmusios grupuotės išgrobsto jų turtą ir paima didžiules paskolas neva "gamybai modernizuoti". Iš tikrųjų jokio modernizavimo net neketinama daryti, o gauti pinigai staigiai "išgaruoja". Tada paaiškėja, kad įmonė skolų niekada nebepajėgs atiduoti, skelbiamas jos bankrotas, o nauji tūkstančiai darbininkų atsiduria gatvėje.

Neseniai pateiktas ryškus pavyzdys apie prie bankroto privestus "Lietuvos geležinkelius". Užuoat gaminę pabėgius Lietuvoje, pirko juos (būtinai per tarpininkus!) iš užsienio, permokėdami milijonus iš valstybės iždo. O kur dar nuostoliai dėl nesukurtų papildomų darbo vietų, nesurinktų mokesčių valstybei, nepaskatintų kitų ūkio šakų? Tai ar bus bent vienas asmuo dėl to nuteistas? Kol kas to net tikėtis neįmanoma.

Juozas Žygas

Istorijos tėkmėje ne viena tauta buvo visiškai išžudyta. Mes daugelio jų net vardų nebežinome. O apie kai kurias Šventajame rašte rašoma. **Pagonių sunaikinimas:** "Kai Viešpats, tavo Dievas, bus tave įvedęs į kraštą, kurio paveldėti ateini ir bus tau išvargęs daug tautų: hetitus, girsitus, amoniečius, kananiečius, perizitus, hivitus ir jebusitus, septynias tautas, daug galingesnes už tave — Kai Viešpats, tavo Dievas, bus juos tau atidavęs ir tu juos nugalėsi, turi juos skirti sunaikinti (Šv. Raš. 239 psl.)"

Kaip, atrodo, ir praeityje yra buvę tokių tautų, kurios buvo skirtos sunaikinimui ir už jas net atsiprašyti nereikėjo. Tačiau lietuvių patarlė aiškiai įspėja, kad "lazda turi du galus". Nesinorėtų tikėti, kad ir lietuviai tame tarpe turėtų būti.

Istorijoje rašoma, kad Kryžiuočių ordinas buvo įkurtas Šventajai žemei išlaisvinti. Kryžiuočiai tepasistatė tik vieną pilį Akonoje, bet ir iš ten 1291 m. nuo turkų turėjo bėgti Europon. Iš Šventosios žemės išvarytas ordinas nebuvo benamis. Europoje turėjo 17 provincijų. Vien Vokietijoje valdė 12 pilių. Be to, ir Vengrijoje buvo

gerai įsitaisęs.

"Popiežiaus Honorijaus III (1220 XII 15 bule) ir imperatoriaus Fridricho II Hohenštaufeno palaikomas, privilegijas gaunantis ordinas plėtėsi ir stiprėjo. Tik jam nesėkmingai baigėsi bandymas įsitvirtinti Vengrijoje. Čia ordinas per 14 metų taip įkūrė jo karaliui Andriui, kad jis 1225 m. jėga kryžiuočius išvarė.

Ordiną išgelbėjo mozūrų kunigaikštis Konradas. Kovai su prūsais jis pasikvietė kryžiuočius. Šio ordino magistras Herman Salza, kuris laikomas Ordino valstybės įkūrėju, Konrado kvietimą priėmė, tik aiškiai susitaręs su kunigaikščiu. Reikšmingiausias Konrado dokumentas buvo 1230 VI Krušnico sutartis, kuria kunigaikštis Ordinui užleido Kulmo sritį. Tuo tarpu Salza iš imperatoriaus Fridricho II išsivienijo svarbų dokumentą, vadinama *Rimini* privilegija (1226 III). Tuo dokumentu (aukso bule) Kryžiuočių ordino vyr. magistras gavo imperijos kunigaikščio titulą ir visas teises būti savininku to krašto, kurį jis užkariaus. *Rimini* bulė, sudarydama aiškų teisinį pagrindą kurti Kryžiuočių ordino valstybę, pagonių prūsų žemes atidavė ordinui. Popiežius Grigalius IX, savo ruožtu, sustiprino ordino padėtį, paimdamas jo žemes Šv. Petro globon ir nuosavybėn.

Pirmoji jų pils Torune

(1232), gavusi vardą nuo Palestinos *Thoron*, kaip ir Kulmas (1233) sudarė kovos bazę. Ordinas Prūsiose stiprėjo, statė naujas pilies. Jo stiprybei daug padėjo popiežių suteikti atlaidai, skiriami už kovas su pagonimis. Gaudami tokius pat atlaidus, kaip Palestinoje, žymūs riteriai ir net karaliai atvykdavo pas kryžiuočius su savo karių būriais (L.Enc. t. XIII psl. 178-179)".

Ordinas, užėmęs visas prūsų genčių žemes, priėjo prie Nemuno. Laimė, kad lietuviai jau buvo susijungę ir kovojo bendromis jėgomis. Kryžiuočiai dantis atkando į kietą riešutą. Tiesa, jiems į pagalbą ateidavo popiežiai, skelbdami Kryžiaus karus. Jų dėka Ordinas gaudavo paramą iš visos Vakarų Europos. Be to, paskelbus Kryžiaus karą, buvo draudžiama Lietuvai parduoti ginklus, geležį, druską ir kt.

Dabar laikai pasikeitė. Popiežius Jonas Paulius II savo kelionėse po pasaulį paskelbė ne vieną atsiprašymą. Karibų salose jis atsiprašė juodaodžių už vergijos padarytas skriaudas. Pietų Amerikoje atsiprašė indėnų, Prancūzijoje — hugenotų (kalvinistų) už jų persekiojimus. Neseniai jis taip pat atsiprašė ir žydų. Tačiau tuomet, kai lankėsi Lietuvoje, užmiršo atsiprašyti lietuvių už Kryžiaus karus ir žudynes, kurios vyko su popiežių palaiminimu!

Tarptautinių įvykių apžvalga

• Irano dvasininkų "revoliucijos sargybiniai" įsakė uždaryti tris laikraščius, suėmė kelis redaktorus ir bendradarbius. Vyriausias "sargybinis" ajatola *Ali Khamenei* pareiškė, kad dalis spaudos pradėjo kenkti islamo principams ir revoliucijos planams. Tokių kenkėjiškų laikraščių, anot ajatolos, esama apie 15.

• JAV vyriausybė, spaudžiama komunistinės Kinijos, reikalaujančios neparduoti Taivanui modernių ginklų, apsiribojo pardavimu trijų rūšių gynybinių raketų ir žvalgybos lėktuvų, tačiau atsisakė aprūpinti Taivano salą laivų naikintuvais. Tokį JAV valdžios nutarimą jau kritikavo kai kurie Senato nariai, sakydami, kad komunistinė Kinija gali pamanyti, jog dabar galima bauginti Taivaną ir kelti vis naujus reikalavimus.

• Jungtinės Tautos paskelbė tyrimų rezultatus, kurie parodė, kad tarptautinės sankcijos, skelbiamos kuriai nors nusikaltusiai valstybei

(Atkelta iš 2 p.)

labai retai tepasiekia tikslą, kurio buvo tikėtasi. Prasižengę režimai mažai nukentė, o sankcijos paliečia nekaltus, niekuo dėtus gyventojus. 274 puslapių apimties studijoje, pavyzdžiui, įrodyta, kad Irake miršta vis daugiau vaikų, o prezidentas statosi vis naujus rūmus. Angoloje toliau tęsiasi pilietinis karas. Sukilėliai parduoda savo užimtas žemes randamus deimantus ir perka vis geresnius ginklus. Serbija toliau valdo tas pats režimas, kuris net nesiruošia imtis demokratiškų pertvarkymų. "Įvairioms valstybėms taikomos ekonominės sankcijos suskaldė JT Saugumo tarybos vienybę, bet mažai prisidėjo prie taikos įgyvendinimo", — sakoma minėtoje Jungtinių Tautų apžvalgoje.

• Rusijos pakrančių sargybos laivas užpuolė japonų žvejų laivą, jį prievarta nupludė į Rusijos teritorinius

vandenį ir konfiskavo. Žvejų laive buvo 20 žmonių įgula, paskelbė ITAR-TASS agentūra. Japonija ir Rusija dar nėra pasirašiusi taikos sutarties, nes vyksta ginčai dėl keturių Kurilų salų, prie kurių žvejoja tiek rusų, tiek japonų žvejai.

• Išbandytas nepilotuojamas JAV karo aviacijos lėktuvas. Pakilęs iš Kalifornijos ir valdomas tik prietaisų, šis lėktuvas nusileido Floridos karinėje bazėje. Lėktuvas gali be lakūnų skristi 65,000 pėdų aukštyje 35 valandas. Jo kaina — apie 25 mln. dolerių

• Dingo Brooklyn, Saratogos parke stovėjęs Pergalės paminklas žuvusiems Pirmajame pasauliniame kare — 7 pėdų aukščio, apie 1000 svarų bronzinė moters statula.

• Paskelbta, kad už kyšių ėmimą ir neteisėtą praturtėjimą pašalintas Pietų provincijos gubernatorius ir Kinijos Liaudies Kongreso vicepirmininkas *Cheng Kejie*. Jo laukia teismas.

NAUJASIS RUSIJOS CARAS

Pranas Naris

(Tęsinys. Pradžia - 16 nr.)

Ambicingas planas – pakeisti šalies biurokratijos įpročius – bus paruoštas tik po kelių mėnesių. Tačiau tai – tik pradžia. Sakoma, ne tik Rusijos užpuolėjai įklimpo beribėje šalies erdvėje. Reformatoriams buvo ne kiek ne geriau. Juos sutriuškino milijonai valdininkų ("aparatchnikų"), kurie sugeba užblokuoti, nukreipti, iškreipti, užlaikyti ir galiausiai sunaikinti jiems nepatinkančius įstatymus. Pakeisti Rusiją, pagal Rusijos istoriką Vasilijų Kliučevskį, reikia kai ko daugiau, negu politinių ketinimų ir sumanumo. Dar reikia geros sėkmės, kuri iki šio nelydėjo nė vieno modernaus Rusijos vadovo.

Apie Vladimiro Putino praeitį toje pačioje "Time" laidoje rašo kita Maskvoje esanti jo korespondentė – Johanna McGeary. Ji apibūdina V. Putiną kaip išoriškai bespalvį "vidutinišką" žmogų, kurį sunku išskirti iš minios. Jis – kuklios išvaizdos, neišraiškingo veido. Tai tobulo šnipo paveikslas. Pasaulyje daug politikų, iki tol mažai žinomų, pateko į valdančiųjų eiles. Pakanka tik žvilgtelėti į šio šimtmečio Amerikos prezidentų istoriją nuo Truman iki Clinton. Bet biografijos duomenys daug ką pasako.

Vladimir Vladimirovič Putin gimė 1952-aisiais, t. y. baigiantis Stalino tironijos metams, neturtingoje šeimoje. Motina buvusi religinga, pergyvenusi baisiąją Leningrado blokadą Rusijos-Vokietijos karo metais. Tėvas – uolus komunistas, sunkiai sužeistas kare. Vladimir gimė, kai jo motinai buvo 41 metai. Du jo broliai mirė jauni: vienas netrukus po gimimo, antrasis – nuo difterito Antrojo pasaulinio karo metais. Nors tėvas buvo vagonų įmonės, kurioje dirbo, komunistų partinės organizacijos sekretorius, motina vis tik sugebėjo sūnų slapta pakrikštyti rusų ortodoksų bažnyčioje.

V. Putin visada buvęs smulkaus sudėjimo. Dabar jis yra 5 pėdų 9 colių (175 cm) ūgio. Tačiau dar vaikystėje jis sugebėjo savo smulkumą kompensuoti, mokydamasis rytietiškos, rusiško stiliaus saviginos – "sambo". Vėliau perėjo prie dziudo ir dabar dar mankština "juodojo diržo lygyje". Spaudos atstovams jis pareiškė, kad dziudo – tai "ne vien tik sportas. Tai – filosofija. Tai pagerbimas vyresniųjų savo priešininkų. Sporte nėra silpnų." Paskui dar pridėjo: "Tu turi smogti pirmas ir taip stipriai, kad tavo priešininkas nebeat-

sistotų".

V. Putin, dar būdamas vidurinėje mokykloje, nutarė siekti karjeros KGB. Jo chemijos mokytoja, iki šiol tebedėstanti toje pačioje mokykloje, prisimena mokinuką Volodiją, išsiskyrusį iš kitų savo "gražiais" pranešimais privalomuose marksizmo užsiėmimuose. Volodia, anot jos, "visada kalbėdavo, lyg žinodamas, apie ką jis kalba, sužavėdamas klausytojus savo puikia iškalba". Mokytoja taip pat prisimena buvusį jį gero elgesio, nekokių pažymius gavusį iš chemijos, bet gerus – iš istorijos ir vokiečių kalbos.

Penkiolikmetis V. Putin vieną dieną apsilankė Leningrado KGB įstaigoje, siūlydamas savo paslaugas. Jam buvo atsakyta, kad "mes nepriimame žmonių, kurie pas mus ateina patys". KGB tarnautojas jam pataręs pirmiausia studijuoti teisę.

Volodia patarimu pasinaudojo. 1970 metais jis įstojo į Leningrado valstybinio universiteto Teisės fakultetą, tačiau ir studijų metais neužmiršo savo tikslo tapti KGB agentu. Dziudo pratybės jį padarė ryžtingą ir darbštą. Šiuos savo talentus V. Putin panaudojo mokslui ir gaudavo gerus pažymius. Bendrą kursų prisiminimais, jis labai mažai laiko skyrė studentiškomis "išdaigoms". Vienas iš jo studijų draugų yra pasakęs: "Aš manau, kad jis gimęs dirbti KGB".

1975 ilgai lauktasis pakvietimas išsipildė. Sovietų karo mašina jau buvo numalšinusi sukilimą Vengrijoje,

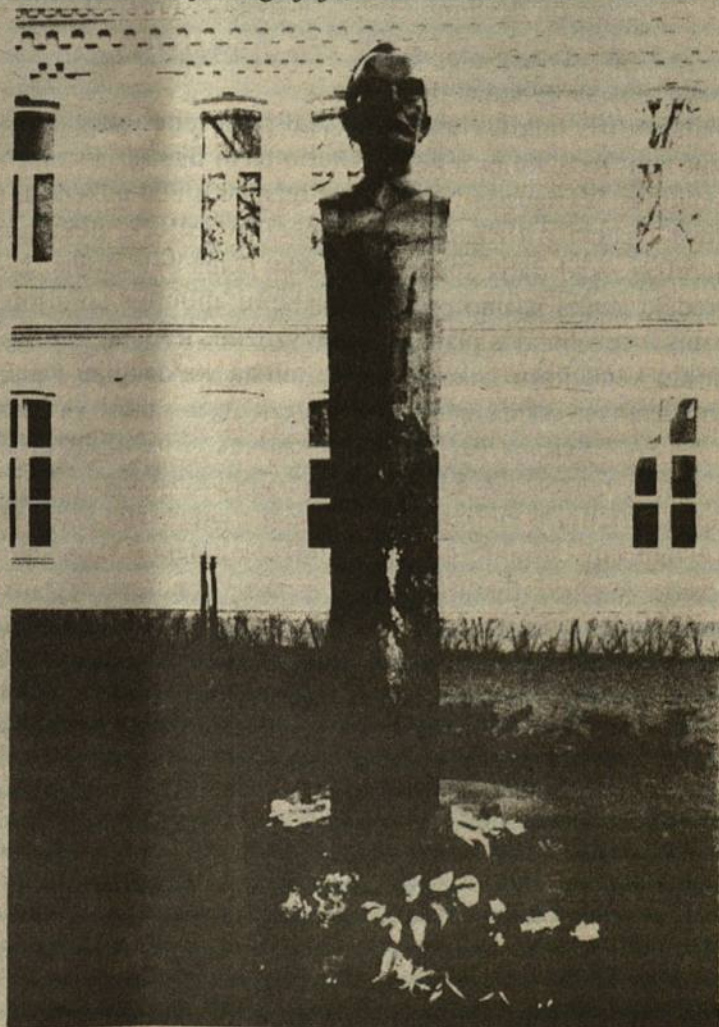
sutriuškinusi "Prahos pavasarį", įkalinusi disidentus "gulaguose". Tarnyba KGB V. Putinui suteikė privilegijuotą gyvenimo būdą bei progą pamatyti uždraustuosius Vakarų. Po kurio laiko V. Putin buvo perkeltas į Leningradą. Čia jis susipažino su "Aerofloto" lėktuvo palydove Liudmila ir ją vedė. Augina dvi dukras, kurioms dabar 13 ir 14 metų. Leningrade išdirbo devynerius metus.

1984 metais V. Putin buvo pasiųstas į KGB Raudonosios vėliavos akademijos Užsienio žvalgybos mokyklą, ruošusią tarnybai užsienyje, o vėliau paskirtas į Rytų Vokietiją. Apie jo karjerą šioje valstybėje nedaug težinoma. Bet *James Bond* čia jis netapo. Jam tekdavo verbuoti agentus, rinkti žinias apie SSRS "priešus", papirkinėti besilankančius Vakarų mokslininkus bei prekybininkus. Rytų Vokietijoje V. Putin buvo pakeltas į pulkininkus leitenantus.

Jo ateitį ypač paveikė Sovietų imperijos subyrėjimas. Savo knygoje jis prisimena "bunkerinę" nuotaiką Rytų Berlyno KGB įstaigoje. V. Putin paskambino į Maskvą, klausdamas, ką daryti. Bet "Maskva tylėjo", užsiėmusi savo bėdomis. "Aš jaučiau", – prisimena jis, – kad valstybės daugiau nebėra".

Jis grįžo į labai pasikeitusią Rusiją. Per tą laiką, kai mėgavosi vakarietišku gyvenimu, jo šalis erzeliavo "perestroikos" bandymuose. Maskvos talentų ieškotojai nekreipė dėmesio į jį.

(Pabaiga - kitoje laidoje)

Paminklas Stasiui Lozoraičiui Kaune, prie buvusios Užsienio reikalų ministerijos. Dalios Puškorienės nuotr.

Pasaulis ir Lietuva

* **LATVIJA - RUSIJA.** Latvijos prezidentė Vaira Vykė - Freiberga interviu Rusijos žurnalui "Komersant-Vlastj" Latvijos ir Rusijos tarpusavio santykius palygino su iširusia priverstine santuoka, tačiau Rusija nenori tai pripažinti. Prezidentės nuomone, šiame reikale reikėtų padėti tašką ir pradėti gyventi kaip geriems kaimynams. Ji paneigė tvirtinimus, kad Latvijai įstojus į NATO, pablogės Rusijos ir Latvijos santykiai. Latvija nesiruošia kam nors skelbti karo. Tapusi NATO nare, Latvija bus pastovumo regione garantu. *BNS*

* **TAUTŽUDŽIAI KALTINA KITUS.** Rusija tikisi, kad tarptautinės organizacijos, kurios rūpinasi tautinėmis mažumomis, tarp jų ir JTO, kartu su Latvijos ir Estijos valdžia bei nevyriausybinėmis organizacijomis imsis konkrečių veiksmų, siekdamas "ištaisyti padėtį šiose šalyse. Tai sakoma Rusijos Užsienio reikalų ministerijos Spaudos departamento išplatintame pareiškime, skirtame JTO žmogaus teisių komisijos priimtai rezoliucijai dėl asmenų, priklausančių tautinėms, etninėms, religinėms ar kalbinėms mažumoms. Pasak šio pareiškimo, Estija ir Latvija ne tik neprieštaravo prieš rezoliucijos priėmimą, tačiau ir rengė jį, todėl norėtusi, kad tai nebūtų propagandinis manevras, o pirmasis Rygos ir Talino bandymas įdiegti universalaus elgesio su tautinėmis mažumomis standartus. Be simbolinių žingsnių Rusija laukia realių veiksmų, sakoma pareiškime. *INTERFAX*

* **NUTRAUKTI ŽUDYNES.** Lietuvos kultūros, mokslo ir meno veikėjai kreipėsi į tarptautines Europos institucijas, prašydami "sustabdyti čėčėnų tautos žudymą". Kreipimąsi pasirašė 107 Lietuvos intelektualai. Lietuvos kultūros, mokslo ir meno veikėjai prašo bei ragina imtis visų priemonių, kad "šis siaubingas didelės valstybės karas prieš mažą tautą nedelsiant būtų nutrauktas, sustabdytas totalinis žmogaus teisių nesilaikymas ir tolimesnis čėčėnų tautos likimas būtų sprendžiamas Čėčėnijos ir Rusijos derybomis neutralioje teritorijoje", dalyvaujant tarptautinėms Europos institucijoms. *INTERFAX*

* **PAVĖLUOTAS PASMERKIMAS.** Jungtinių Tautų Organizacijos komisija žmogaus teisių klausimams priėmė rezoliuciją dėl Čėčėnijos. Rezoliucijoje pritariama JTO Vyriausiojo komisaro žmogaus teisėms, Europos Tarybos generalinio sekretoriaus ir ESBO vykdomojo pirmininko prašymams dėl "tarptautinio įsikišimo", o Rusija kviečiama "įsileisti šių organizacijų atstovus į regioną" bei "nedelsiant pradėti politinį dialogą". *INTERFAX, ITAR-TASS*

* **TIE PATYS TIKSLAI.** Rusijos Federacija balsavo prieš nepriimtą JTO žmogaus teisių komisijos rezoliuciją dėl Čėčėnijos ir manys esanti nesusieta su rezoliucijos nuostatomis. Tai sakoma Rusijos Užsienio reikalų ministerijos išplatintame pareiškime. Rusijoje manoma, kad ES ir JAV iniciatyva balandžio 25 d. priimta JTO rezoliucija yra padiktuota išskirtinai politinių motyvų, ši rezoliucija esanti Vakarų valstybių informacinio spaudimo rezultatas. Pareiškime sakoma, kad Rusijos tikslai išlieka tie patys, su tarptautiniu terorizmu bus galutinai baigta, ir Čėčėnijoje bus atstatyta konstitucinė tvarka, visos teisės ir laisvės. *ITAR-TASS*

* **ČEČENAI KOVOJA.** Rusijos Generalinio štabo Čėčėnijoje duomenimis, Čėčėnijoje Rusijos federalinėms pajėgoms aktyviai priešinasi dar virš 3 tūkst. kovotojų. Apie 800 kovotojų yra Nožai-Jurto ir Vedeno rajonuose, apie 1 tūkst. - Čėčėnijos kalnuotoje dalyje, dar apie 1000 - lygumų zonoje. Pastarosiomis dienomis pastebėtas čėčėnų kovotojų skaičiaus padidėjimas Grozne. RF Ginkluotojų pajėgų generalinio štabo viršininko pirmasis pavaduotojas Valerijus Manilovas dar kartą kategoriškai pasisakė prieš bet kokias derybas su prezidentu Asanu Maschadovu, apkaltindamas Čėčėnijos vadovą pritarimu banditizmui. *ITAR-TASS (Red. pastaba: Rusijos karines pajėgas Čėčėnijoje sudaro apie 80 tūkst.)*

* **KAZACHSTANO PROTESTAS.** Kazachstanas įteikė Rusijai notą, prašydamas detaliau paaiškinti praėjusią savaitę įvykusį incidentą, kai viena Rusijos raketa nukrypo nuo kurso ir nukrito netoli kaimo Kazachstano teritorijoje. Notoje pabrėžiama, kad būtina nutraukti raketų bandymus netoli Kazachstano sienų. Kazachstano Užsienio reikalų ministerija patvirtino, kad balandžio 21 d. raketa "Striz-3" sprogo už 2 km nuo Primorjės kaimo Vakarų Kazachstane. Žmonių aukų nebuvo. Raketa buvo paleista iš Rusijos karinės bazės netoli Kaspijos jūros. *INTERFAX*

* **LUKAŠENKA BIJO TAUTINĖS SIMBOLIKOS.** Minint Černobylio atominės elektrinės avarijos 14-ąsias metines, Minske susirinko 10-15 tūkst. žmonių. Eitynes ir mitingą organizavo opozicija. Sulaikyti daugiau kaip penki žmonės bei du automobiliai, gabenę eitynėms skirtą aparatūrą bei tautinę simboliką. *BelaPAN, INTERFAX*

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VALDO ADAMKAUS METINIS PRANEŠIMAS (2000)

(Atkelta iš 1 p.)

likimu. Aš taip pat noriu matyti gyvą ir pasiturintį Lietuvos kaimą. Tačiau žinau, kad šiais pasiūlymais remdamasi, nesugebės kaimo gerovės sukurti jokia Vyriausybė, jokia Seimo dauguma. Taip, Lietuvai reikia stipraus žemės ūkio. Bet toks jis bus, tik konkuruodamas rinkose. Į šitokią ūkį kaimą kreipia jau seniai Seimo apsisprendimo laukianti Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategija. Ji šiandien būtina. Bet dar labiau reikia strategiją atitinkančių praktinių kaimo reikalų sprendimų. Valstybė nedelsdama privalo imtis racionalaus ir diferencijuoto lėšų skyrimo kaimui. Juk vienos valdžios paramos reikia mažą sklypą turinčiam, kitos - stambiam ūkininkui ar bendrovei, dar kitos - iš kaimo verslo gyvenančiam žmogui. Vieni turi sulaukti socialinės paramos, kiti - pagalbos prekiniam ūkiui stiprinti ir dalyvauti rinkoje. Ne mažiau svarbi ir trečioji kaimo raidos kryptis - su žeme susijusių ir nesusijusių smulkių verslų plėtotė. Jai turėtų būti skiriama kryptinga kaimo rėmimo programa, teikianti ir specialistų konsultacijų, ir paskolų lengvatų.

Daugiau gyvybės kaimui suteiktų susikūrusi žemės rinka. Deja, šiandien jai formotis trukdo daug dirbtinių kliūčių. Nėra normalu, kad ligi šiolei savininkams gražinta tik pusė jiems priklausančios žemės. Darbai akivaizdžiai vilkinami, nors vien už žemės grąžinimo procedūras iš valstybės biudžeto jau sumokėta 180 milijonų litų. Ar galime šiandien žmonėms paaiškinti, kodėl vienos apskrityse žemę susigrąžinti buvo įmanoma, kitose - atsimušta į neįveikiamą biurokratijos sieną? Kada Žemės ūkio ministerija pagaliau pareikalaus asmeninės tarnautojų atsakomybės?

Kaimo ateitį sieju su atnaujinta švietimo sistema. Kad dabar šioje sistemoje esama rimtų spragų rodo pesimistinės kaimo vaikų ir jaunųjų nuotaikos. Apie dvasinę jaunų žmonių būklę daug pasako mokinių rašiniai. Štai devintokė iš Trakų rajono rašo: "Aš nepasiduodu. Nenoriu sekti savo kaimynais, kurie šneka: "Et, kaip nors pratempsiu mokykloje iki šešiolikos metų. [...] Pratempčiau ir aš. Bet kas toliau? Slankioti su tais, kurie, vos baigę devynias klases, dabar neturi darbo? Jie - niekam nereikalingi. Tėvai juos dar išmaitina, bet leisti mokytis toliau neišgali. Dešimtys jaunų žmonių mano kaime apimti pykčio, pagie-

žos arba abejingumo". Šiandien turime imtis permainingų, kad padėtume kaimo jaunimui išsiveržti iš uždaro nevilties rato. Privalome jam suteikti kokybišką bendrąjį išsilavinimą, pasiūlyti naujų specialybių kaimo profesinėse mokyklose, atverti aukštųjų mokyklų duris. Matau, kad ta linkme jau pajudėta. Lietuvai reikia tolesnės švietimo ir mokslo reformos. Nauja politika turi pagaliau užtikrinti ir švietimo prioritetą, ir kur kas glaudesnę mokyklų ryšį su visuomene, racionalesnį švietimo reikalų tvarkymą. Mūsų uždavinys - siekti, kad kuo daugiau jaunimo baigtų vidurines bei profesines mokyklas, studijuotų kolegijose ir universitetuose, kad Lietuvos jaunimo įgyjamas išsilavinimas atitiktų šiuolaikinius reikalavimus.

Vis dėlto didelį nerimą kelia mūsų mokyklų aprūpinimas. Taip, valstybės biudžetas patiria rimtų sunkumų. Bet nėra normalu, kai nutruksta vadovėlių leidybos finansavimas, kai keleriems metams sustoja mokyklų kompiuterizavimo programa. Šioje srityje esame ypač atsilikę: vienu kompiuteriu mūsų mokyklose naudojasi daugiau nei 70 mokinių. Vakarų Europos kraštai čia mus lenkia dešimčia kartų, kelis kartus - Estija ir Latvija. Švietimo ir mokslo ministerija, pasitelkusi į pagalbą privačias bendroves, šiandien mėgina spartinti mokyklų kompiuterizavimą. Tai teisingas kelias. Tačiau manau, kad informacinės visuomenės kūrimas - nacionalinės svarbos reikalas, kuriam šiuo metu būtinas daug didesnis Vyriausybės ir Seimo dėmesys. Svarbus vaidmuo šioje srityje turėtų tekti Lietuvos bibliotekoms. Palaipsniui įgyvendindami jau parengtą bibliotekų modernizavimo programą, turime jas paversti šiuolaikiniais informacijos centrais.

Esu įsitikinęs, kad Lietuvos galią lems stiprūs universitetai ir stiprios kolegijos. Tačiau šios mokyklos stiprės tik konkuruodamos, tik efektyviai tvarkomos, tik atsivėrusios Lietuvos visuomenės ir ūkio reikmėms. Manau, kad šia kryptimi mūsų mokyklas pastūmės šiemet priimtas Aukštojo mokslo įstatymas. Jis duoda galimybę Švietimo ir mokslo ministerijai kartu su mokyklomis imtis naujos politikos: nusistatyti aiškius prioritetus pagal tautos kultūros ir šalies ūkio poreikius; pereiti nuo savaiminio institucijų rėmimo prie

konkuruojančių mokslo ir studijų programų finansavimo. Manau, kad vienas šios politikos uždavinių - ugdyti jaunus, tarptautinę konkurenciją išlaikyti galinčius Lietuvos mokslininkus. Mūsų ateitis - besimokanti visuomenė. Jai tarnauja nuolatinio suaugusiųjų mokymosi sistema, kuri dabarties pasaulyje vis labiau remiasi kompiuterinio nuotolinio mokymosi tinklu. Manau, kad tokią sistemą daug kryptingiau turime plėtoti šiandien. Kintančiame pasaulyje mums reikia vis naujo kultūrinio, ekonominio ir politinio raštingumo. Švietimo sistema privalo į šį poreikį atsakyti.

Visuomenės atečiai tarnaus ir šiuo metu Vyriausybės rengiama pensijų sistemos reforma. Kuriamą trijų pakopų pensijų sistema leis žmonėms užsitikrinti saugesnę senatvę. Būsime kaupiamieji pensijų fondai išplės šalies kapitalo rinką. Šiuo metu baigiama tobulinti dabarties visuomenei itin svarbi Skurdo mažinimo strategija. Ją turime įgyvendinti, kad palengvintume daugiau nei 600 tūkstančių skurstančių žmonių dalia. Suprantu, kad daugelio joje numatytų darbų dėl laiko ir lėšų stokos nesugebės nuveikti esamoji Vyriausybė. Tačiau tikiuosi, kad pagrindiniai siūlymai, kaip sumažinti Lietuvos žmonių skurdą, ras atgarsį partijų rinkimų programose. Bė išlygų pritariu vienai svarbiausių šios strategijos nuostatų: žmones slegiančią skurdo naštą galime palengvinti tik bendromis pačių skurstančiųjų, valdžios, privačių įmonių, nevyriausybinių organizacijų bei religinių bendruomenių pastangomis. Lankydamasis Utenoje dar kartą įsitikinau, kad taip veikdami jau šiandien galime pagerinti žmonių socialinę padėtį. Aktyvios Utenos nevyriausybinių organizacijos, labdaringos įmonės ir verslininkai, savivaldybė bei Bažnyčia bendromis jėgomis sugeba pasirūpinti rajono žmonėmis, kuriems reikia globos. Esame piliečių bendruomenė - galime ir turime gyventi padėdami vienas kitam. Tikiuosi, kad vietos bendruomenių solidarumo ir filantropijos tradicijas stiprins naujosios Lietuvos savivaldybės. Tačiau savo darbą šioje srityje turėtų nuveikti ir Vyriausybė bei Seimas. Jūsų, gerbiamieji Seimo nariai, dėmesį norėčiau atkreipti į jau septintąjį Labdaros ir paramos įstatymo projektą, kurio seniai laukia visuomenė, bet dėl kurio vis

dar nepajėgia apsispręsti Vyriausybė. Noriu pastebėti, kad vien pernai, net esant ypač sunkioms ūkio sąlygoms, Lietuvos įmonės ir asmenys suteikė beveik 50 milijonų litų vertės labdaros. Ar verslo parama žmonėms nebūtų kur kas didesnė, jei labdarinę veiklą skatintų subalansuotos mokesčių lengvatos, jei būtų panaikintos biurokratinės kliūtys labdarai teikti?

Manau, kad biurokratinė inercija, skaidrių finansavimo principų stoka gerokai lėtina sveikatos apsaugos pertvarką. Ar sveikatos priežiūros reforma neturėtų šiandien aiškiau orientuotis į paslaugų kokybę ir jų prieinamumą? Ar ne laikas sveikatos draudimo sistemą padaryti realiai veikiančią: įgyvendinti įstatymais užtikrintą piliečio teisę pasirinkti bet kurį gydytoją, bet kurią - valstybinę ar privačią - sveikatos priežiūros įstaigą? Visuomenė vis dar pasigenda išsamesnės informacijos apie vykstančias sveikatos priežiūros permainas, teikiamas medicinos paslaugas, jų kokybę ir kainą. Metas susirūpinti tuo, kad vis daugėja žmonių, sergančių dėl sunkių gyvenimo sąlygų. Todėl sveikatos priežiūros reforma negali atitrūkti nuo gyvenimo tikrovės. Ją šiandien reikia derinti su socialine politika. Keisdami sistemą, privalome atsižvelgti į labiausiai socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių interesus.

Vykdome nemažą strateginių krašto reformų. Jos ilgalaikės ir sudėtingos. Tačiau jos nesuteikia mums teisės nekreipti dėmesio į skaudžias šiandienos problemas, atidėlioti jų sprendimo. Negalime tolimos ateities pažadais nuolat dangstyti politinės valios stokos, nesugebėjimo racionaliai ir sąžiningai tvarkytis

čia ir dabar. Naują politiką suprantu ir kaip naują vadybą - atsakingą ir efektyvų viešųjų reikalų tvarkymą. Tokio tvarkymosi sąlyga - nacionalinio biudžeto reforma. Pagaliau privalome nuosekliai pereiti prie išties programinio ir skaidraus biudžeto. Jį turime pagrįsti strateginio planavimo principais ir aiškiai orientuoti į visuomenės raidos prioritetus. Tikiuosi, kad Vyriausybės pradėtos šios srities reformos neleis pasikartoti pastarųjų metų biudžeto sudarymo ir įgyvendinimo nesėkmėms.

Šiandien išaugusios valstybės skolos rodo ir prastą valstybės išdov valdymą. Manau, kad laikas išdov instituciją padaryti labiau savarankišką. Ji turėtų dirbti ne pagal politikų užgaidas, bet remdamasi įteisinta savo veiklos tvarka, patvirtintais asignavimais ir skolos limitais. Valstybės gyvenime reiktų visam laikui atsisakyti plikbajoriško lėšų švaistymo, imtis ūkiškumo. Juk nepakankamai taupiai naudojame pinigus net ten, kur jų labiausiai trūksta: švietimo, socialinės bei sveikatos apsaugos srityse. Stebiu Saulėlydžio komisijos veiklą. Tikiuosi, kad pagaliau bus padaryti konkretūs ir valingi sprendimai, kad šie sprendimai realiai sumažins ir biurokratijos galią, ir jos išlaidų išlaidas. Manau, kad vykdant valdymo reformas turėtų būti pasirūpinta ir teisingesniu valstybės tarnautojų darbo apmokėjimu.

Valdžios institucijose ir valstybės įmonėse privalo veikti ištis savarankiška vidinio audito sistema. Užtikrinti jos efektyvų darbą - tiesioginė šių institucijų vadovų pareiga. Visuomenei brangiai kainuojantį pareigūnų neūkiškumą ar aplaidumą turime vertinti kaip nusikaltimą ir už tai reikalauti asmeninės atsakomybės. Šiandien žmonės pagrįstai piktnasi, kad daug

(Nukelta į 12 p.)

PASIRINKIMAS

Mikis Neerlikis

*Mulkių kaime sujudimas:
Vėl prasideda rinkimai!
Rūsčiai išveja jie vagį,
Ir pasirenka ... melagį.*

*- Liberalai, ką jūs galit?!
Šaukė Gentvilas perbales.
Bet nuo šiolei - iš paskos
Tyliai Paksui "turavos".*

*Rauda mamos, niaukias Tėtis:
Konservatoriai - lyg rėtis.
Spruko Paksas, Oželytė
Reikia Vagnoriui dairytis:*

*Kur pastogę naują gaus,
Kuri "partija" priglaus.
Bet jei niekam nereikės -
Savo "sąjungą" turės!*

*Tas Paulauskas - sukto būdo,
Ir jo partija - keista:
Taria "a", bet rašo "bė",
O išeina: "Ka Gė Bė".*

*Dunda kelias, darda ratai,
Lekia "darbo demokratai":
- Ką tik norit, tą darykit,
Prie valdžios mus sugrąžykit!*

*Laumės žada "sūdną" dieną,
Kai persuks Jursėnas ienas.
Vietoj laisvės, Vakarų
Veš vėl "saulę iš Rytų".*

*Kai balsuoti reikia -
Visi žada rojų.
O vėliau pamiršta
Arba spiria koja.*

LIETUVIŲ OPEROJE – DAR KARTĄ "TRAVIATA"!

Edvardas Šulaitis

"Traviata" – populiari Lietuvoje

1999 m. gruodžio 31 d. Kauno muzikiniame teatre vykusios šios operos premjera jau buvo 15-oji Lietuvoje ir 7-oji Kaune. Pirmą kartą Lietuvoje ji buvo pastatyta Valsybės teatre Kaune 1920 m. Taigi šiemet sukanka 80 metų nuo šio pastatymo ir nuo operos teatro užuomazgos Lietuvoje.

Čikagoje "Traviata" buvo pastatyta 1966 ir 1971 metais. Tada pastatymams vadovavo ir operai dirigavo Aleksandras Kučiūnas. Ankstesniuose pastatymuose pagrindinėse rolėse dainavo Kana-doje gyvenusi solistė Lilija Šukytė (Violeta), Stefan Vici (Alfredo), Algis Grigas ir Algirdas Brazis (Žermonas). 1971 m. pastatymuose Violeta yra dainavusios Daiva Mongirdaitė (dviejuose spektakliuose) ir vieną kartą Gina Čepkauskienė.

Šio pavasario premjeroje (beje, kartu ir vieninteliame spektaklyje) pagrindinėse rolėse matysime ir girdėsime svečius iš Lietuvos. Viena iš jaunosios kartos žvaigždžių, tarptautinių festivalių laureatė Sigutė Stonytė čia pasirodys Violetos vaidmenyje. Alfredo partiją dainuos Audrius Rubežius, 1966 m. gimęs Klaipėdoje, nuo 1995 m. tapęs Lietuvos Operos ir baleto teatro solistu. Jis irgi yra vienas iš geriausių jaunųjų at-

likėjų Lietuvoje. Žermono rolėje pasirodys Čikagoje ne kartą Lietuvos operos pastatymuose talkinęs solistas Arvydas Markauskas.

Šalia žymiųjų profesionalų pasireikš ir vietiniai solistai. Tai Genovaitė Bigenytė (Flora), Nijolė Penikaitė (Anina), Vaclovas Momkus (Markizas), Julius Savrimas (Gastonas), Algimantas Barniškis (Baronas), Pranas Olis (Tarnas), Vytautas Šimkus (Daktaras). Beje, Lietuvos operos kolektyvo ilgamečiai nariai – P. Olis ir J. Savrimas tas pačias roles yra dainavę ir ankstesniuose "Traviatos" pastatymuose.

"Traviata" ir šį kartą režisuoja Čikagoje jau matytas režisierius iš Lietuvos – Eligijus Domarkas. Diriguos su šios operos kolektyvu daug metų dirbantis Alvydas Vaisaitis. Rengiant operos chorą, daug pasidarbavo jau pernai kolektyvui talkinęs klaipėdie-tis muzikas, dirigentas ir pedagogas Algis Zaboras. Baleto rūpinasi choreografas Juozas Vancevičius. Žinoma, ruošiant spektaklį, talkina ir daugiau žmonių.

Vienintelis "Traviatos" spektaklis įvyks gegužės 7 d. 3 val. p. p. Morton mokyklos auditorijoje (2423 S. Austin blv., Cicero). Gegužės 14 d.

3 val. p. p. Čikagoje, Jaunimo centro salėje rengiamas ir "pooperinis koncertas", kuriame pasirodys pagrindiniai šios operos solistai ir choras.

Bilietai į šiuos reto grožio renginius platinami iš anksto. Tačiau jų, be abejo, dar bus galima gauti ir prie įėjimo, ypač į "Traviatos" premjerą, nes salėje telpa apie 2,000 žmonių. Visus lietuvičius, nežiūrint, kur jie begyventų, kviečiami į šią retą išsivijios muzikos šventę. Kaip ir ankstesniais metais, taip ir šį kartą, tikriausia matysime atvykusius iš įvairių JAV miestų ir net Kanados.

Tik visų mūsų pastangomis, o taip pat ir finansine parama šis operos kolektyvas galės ir toliau gyvuoti. Būtų gera, kad jis galėtų atšvesti bent 50 metų sukaktį!

LIETUVIŲ FONDO NARIŲ SUVAŽIAVIMO NUTARIMAI

Lietuvių fondo 37-asis metinis narių suvažiavimas, įvykęs 2000 m. balandžio 15 d. Pasaulio lietuvių centre Lemonte, Illinois valstijoje, išklauses Lietuvos fondo tarybos, Patikėtinių tarybos, valdybos, kontrolės komisijos ir kitų komisijų bei įgaliotinių pranešimus ir suvažiavimo dalyvių pasisakymus, priėmė šiuos nutarimus:

1. Suvažiavimas dėkoja Lietuvos fondo nariams už nuolatinę aukas, didinant pagrindinį kapitalą, testamentų sudarytojams – už palikimus Lietuvos fondui, spaudai, radiui ir televizijai – už žinias apie fondą visuomenei. Visų dėka Lietuvos fondo pagrindinis kapitalas šių metų pradžioje peraugo dešimties milijonų dolerių sumą. Suvažiavimas dėkoja 1999 metais gautais įnašais ir dėkoja Lietuvos fondo vadovybei, ypač tarybos ir valdybos pirmininkams Algirdui Osčiui ir Rūtai Staniulienei bei jų talkininkams už pastangas pasiekti ir viršyti dešimtį milijonų dolerių.

2. Suvažiavimas pritaria, remia ir kviečia visus lietuvičius padėti Lietuvos fondo tarybai ir valdybai ateityje pasiekti dvidešimties milijonų pagrindinį kapitalą, kad būtų galima dar labiau remti lietuvištinę švietimą, kultūrą, jaunimą, aukštąjį mokslą ir kitus svarbius išsivijios bei Lietuvos reikalus.

3. Suvažiavimas pasisako, kad LF Pelnos skirstymo komisija ir toliau ypatingą dėmesį kreiptų į išsivijios lietuvištinę švietimą, mokyklines priemones, knygas, mokytojų studijas ir paramą mokykloms.

4. Suvažiavimas primena, kad vienas iš Lietuvos fondo tikslų yra remti lietuviškąją kultūrą, ir todėl prašo LF vadovybę bei LF Pelnos skirstymo komisiją kreipti dėmesį ir dosniai remti lietuvių ansamblius, choras, dainų vienetus, šokių grupes, muzikus ir kitą kultūrinę veiklą.

5. Suvažiavimas pasisako, kad ir šiais metais LF Pelnos skirstymo komisijos

reikšminga pinigų dalis būtų paskirta lietuvių spaudai, radiui, televizijai ir kitoms informacijos įstaigoms, nes jos buvo ir yra pagrindiniai visos lietuviškos veiklos palaikytojai.

6. Suvažiavimas dar kartą prašo visus lietuvičius sudaryti testamentus, atidaryti bankuose "trust" sąskaitas, arba kitokiais būdais dalį ar visą savo turtą palikti Lietuvos fondui, kad jų įnašai bei palikimai ir toliau remtų išsivijios ir Lietuvos švietimą, kultūrą ir jaunimą.

7. Suvažiavimas pakartotinai prašo, kad visos lietuvių šeimos kvieštų arba patys naujais Lietuvos fondo nariais įrašytų savo vaikus, vaikaičius, giminaičius ir Lietuvos fondo stipendijas gavusius studentus, nes tuo pratęsim Lietuvių fondo ir išsivijios gyvavimą.

Nutarimų komisija:
dr. Kazys Ambrozaitis, dr. Gediminas Balukas, Vytautas Kamantas, dr. Ferdinandas Kaunas, Vytenis Kirvelaitis, dr. Petras Kisielius

Parama "Neringos" stovyklai

Balandžio 29 d. istorinėje ir lietuviams mieloje Lietuvos Respublikos ambasadoje buvo surengtas iškilmingas vakaras Neringos stovyklos veiklai paremti. "Šešiolikto namelio" vakarą rėmė JAV LB Vašingtono apylinkė ir Lietuvos ambasada. Sveikindami "Neringą", gyvuojančią 31-uosius metus, "Šešiolikto namelio" svečiai iškilmingose aplinkose palinkėjo Neringos stovyklai gražios ateities.

Nuo 1969 m., kai ją įkūrė Nekalto Prasidėjimo vienuolynas, Neringa gyvuoja gražių Vermonto miškų ir kalnų apsuptyje. Kas vasarą ji prigludžia šimtus lietuvių kilmės vaikų bei jų šeimų, sudarydama jiems galimybę jaukioje ir draugiškoje aplinkoje geriau pažinti savo protėvių kultūrą ir kalbą. Berniukai ir mergaitės – nuo 6 iki 16 metų – gali pasirinkti stovyklos programas lietuvių ir anglų kalbomis. Šeimos su

mažais vaikais gali stovyklauti kartu, pasirinkdami jiems specialiai pritaikytą programą. Visų programų tikslas – lietuviškoje ir krikščioniškoje dvasioje skatinti dvasinį asmenybės brendimą.

Stovykloje šokami tautiniai šokiai, dainuojama, supažindinama su menu ir rankdarbiais, nagrinėjama Lietuvos ir Amerikos istorija bei dabartis. Diskusijų būreliuose kalbama apie tikėjimą, dorovines vertybes, Katalikų bažnyčios liturgiją bei maldos prasmę. Stovyklautojai sportuoja, žaidžia, gražiai praleidžia laiką su draugais puikioje Vermonto apylinkių gamtoje.

Neringos stovykla – nuostabus mūsų plačios lietuviškos bendruomenės kūrinys, kuriam būtina finansinė parama. Tolimesnė veikla priklausys nuo Neringos veteranų ir kitų geradarių paramos.

Ramunė Kligytė

Kelias į "Neringos" stovyklą.

T. Gaidelio nuotr.

Jaunimo puslapis

Australija kviečia lietuvių jaunimą

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) kongresai rengiami kas trys-keturi metai. Pirmasis PLJS kongresas įvyko 1966 metais Čikagoje. Dešimtas vyks Australijoje – nuo šių metų gruodžio 22 d. iki 2001 m. sausio 11 d. Jo rengimo komitetas ir Australijos lietuvių jaunimo sąjunga pasiuntė į Ameriką du "šauklius" iš *Melbourn*. Dešimtojo PLJK ruošos komiteto vicepirmininkas Linas Seikis ir Reklamų skyriaus direktorė Melisa Savickaitė aplankė aštuonis lietuvių telkinius (*Chicago, Cleveland, Toronto, Hamilton, Washington D.C., Boston, New York, Los Angeles*), kviesdami lietuvių jaunimą atvykti į Australiją. Balandžio 13 d. vakare Klyvlendo (*Cleveland, OH*) lietuvių namuose įvyko susitikimas su svečiais. Jį surengė PLJS Klyvlendo atstovas Andris Dunduras kartu su JAV LB apylinkės valdyba ir lietuvių sambūriu "Gija".

Vakaras prasidėjo šiek tiek pavėluotai, bet australiečiai įdomiai, pasinaudodami skaidrėmis ir bukletais, supažindino su X kongreso programa, pateikė žinių apie keliones ir turistines galimybes Australijoje. Į susitikimą atvyko ne tik jaunimas, bet ir keli pensijinio amžiaus žmonės, mėgstantys keliauti po pasaulį. Keli lietuviai planuoja su šeimomis atostogauti Australijoje, kurioje tuo metu bus ... vasara.

Kongreso ruošos komiteto vicepirmininkas L. Seikis paaiškino, kad oficialioje kongreso dalyje gali dalyvauti visi už Lietuvos ribų gyvenantys lietuviai nuo 18 iki 35 metų amžiaus. Turistinėse programose gali dalyvauti ir kiti norintieji.

X kongrese bus trys skirtingos programos:

1) studijų dienos, kurios vyks nuo 2000 m. gruodžio 22 d. iki 2001 m. sausio 1 d. *Sydney* mieste;

2) stovykla, kuri veiks nuo 2001 m. sausio 2-os iki sausio 9-os netoli *Melbourn*;

3) turistinės ekskursijos po Australiją.

X kongreso metu *Sydney* mieste taip pat vyks Australijos lietuvių bendruomenės kultūros dienos ir sporto šventė. Šie renginiai vyks pagal savo atskiras programas, tačiau kongreso dienotvarkė bus kiek galima suderinta su bendruomenės vakarinių renginių.

Studijų dienos vyks gražioje *Namaroo Conference Centre* patalpose, esančiose maždaug už 30 minučių kelio nuo *Sydney* centro. Pagrindinė jų tema bus užsienio lietuvių bendruomenių išlikimas ir PLJS veikla ateityje. Ypačingą dėmesį bus skiriamas Rytų Europos lietuvių bendruomenėms, susikūrusioms Karaliaučiuje, Lenkijoje, Gudijoje (Belarus), Moldavijoje, Ukrainoje bei jų problemų sprendimui. Bus aptariami ryšiai tarp Lietuvos ir lietuvių, gyvenančių kitose valstybėse bei šiuo metu iš Lietuvos atvykstančių imigrantų problemos. Kalbėsime apie tai, kaip jiems gali padėti jau egzistuojančios bendruomenės.

Studijų dienos yra oficiali kongreso dalis, kurioje taip pat numatyta aptarti PLJS ateities veiklos programą ir išrinkti naują sąjungos valdybą. Norintys dalyvauti studijų dienose kaip oficialūs atstovai, gali užsiregistruoti savo krašto Lietuvių jaunimo sąjungoje. Klyvlendiečiai gali kreiptis į PLJS atstovą Andrį Dundurą, o čikagiečiai – į kongreso ruošos atstovę Nidą Bichnevičiūtę. Stebėtojų teisėmis studijų dienose gali dalyvauti ir nerinkti atstovai. Jie neturės teisės balsuoti, bet galės dalyvauti pasikaitose ir diskusijose.

Studijų dienų dalyviams numatyti specialūs renginiai bei išvykos: tradicinės lietuviškos kūčios, išvyka į garsųjį *Sydney* paplūdimį *Bondi Beach* kelionė laivu po *Sydney* uosto tiltu, apsilankymas Operos rūmuose ir Nau-

jų metų sutikimo pokylis.

Stovykloje bus mažiau oficialaus bendravimo negu studijų dienose. Čia vyks daugiau praktinių užsiėmimų: bus mokoma, kaip gaminti lietuviškus valgius, vyks lietuvių kalbos pamokos mažai žinantiesiems šią kalbą, bus supažindinama su lietuvių tautos meno dirbinių gamyba. Vyks tautinių dainų ir šokių pamokos bei ekskursijos po *Goulburn Valley*, kur galėsite pašerti kengūrą, pamatyti garsųjį plėšrūną "Tasmanian Devil". Išvykoje taip pat susipažinsite su senaisiais Australijos gyventojais – aborigenais.

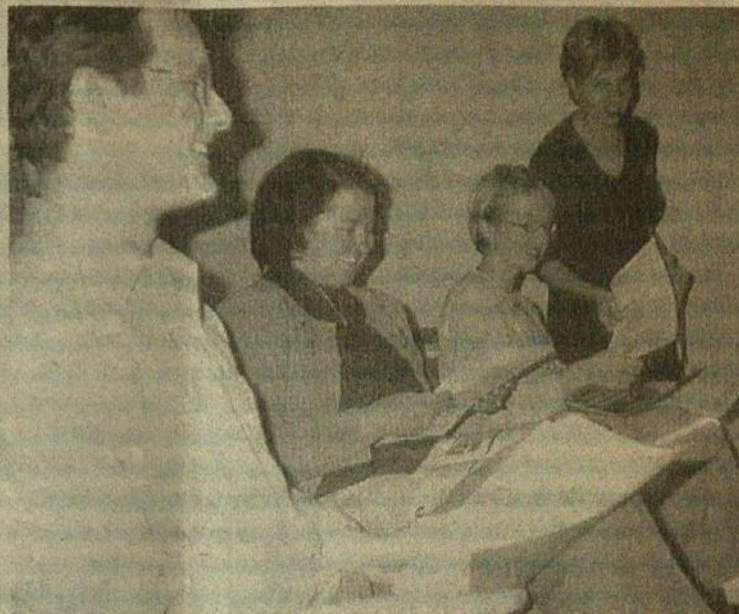
Stovykla rengiama maždaug už 200 km į šiaurę nuo *Melbourn* – *Dokie* žemės ūkio koledže (*Dookie College of Land and Food Resources*). Jos dalyvių skaičius neribojamas: stovyklauti galės visi norintieji – nuo 18 iki 35 metų amžiaus. Stovyklautojams skirti atskiri kambariai. Yra 25 m ilgio plaukimo baseinas, teniso aikštelės, "skvaso" kortai, didelė futbolo aikštė ir ... šimtai po apylinkės pievas šuoliuojančių kengūrų.

Turistinėse programose gali dalyvauti visi (bet kurio amžiaus) lietuviai, kongreso metu viešintys Australijoje. Ekskursijų programa bus derinama su kongreso programa. Ekskursantai taip pat galės dalyvauti kongreso atidaryme *Sydney*, kūčių vakare, Naujųjų metų pokilyje ir kongreso uždaryme *Melbourn*. Turistai gali pasirinkti šias ekskursijas:

1) šešių dienų išvyka į *Great Barrier Reef* ir Centrinę Australiją – tarp Kalėdų ir Naujųjų metų. Bus galima pamatyti Australijos tropikus, nuostabų koralų rifą ir monumentalią "Ayers Rock" (*Uluru*) uolą;

2) penkių dienų išvyka autobusu (sausio 2-9 d.) iš *Sydney* į *Melbourn*, aplankant Australijos sostinę *Canberra* ir Pietryčių Australiją;

3) vienos dienos išvyka į

X PLJK ruošos komiteto atstovė, australietė Melisa Savickaitė (dešinėje) dalija bukletus ir lapelius apie būsimąjį kongresą. Iš kairės: Saulius Beržinskas, Kristina Mataitė ir Audra Degesytė.
Lino Johansono nuotr.

Viktorijos apylinkės (sausio 9-11 d.);

4) trumpos išvykos į Australijos gamtos rezervatus, vynines, įdomesnes vandenyno pakrančių vietas.

Į kelionės kainą įeina nakvynė, dalis maisto ir važinėjimas lėktuvais bei autobusais.

Kongreso pabaigoje visi kongreso dalyviai – atstovai, stovyklautojai ir turistai – susirinks *Melbourn* (sausio 9-11 d.), kur vyks kongreso uždarymo išklmės ir ekskursijos po miestą.

Anot vienos šio susitikimo dalyvės, galima tikėtis, kad X Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas bus geriau organizuotas, negu IX, įvykęs Bostone 1997 metais.

Pasibaigus svečių pranešimams, susitikimo dalyviai pateikė jiems nemažai klausimų:

– Kiek visa tai kainuoja?
– Kodėl nekviečiamas jaunimas iš Lietuvos?
– Iš kurių kitų kraštų atvyks PLJS atstovai?
– Kodėl kongresai vyksta ne Lietuvoje?

Linas Seikis pasakė, kad šie klausimai – rimti ir sudėtingi. Vakariui baigiantis, visi

pasivažiavo gijiečių atnešta karšta pica ir toliau grupėse aptarinėjo įvairias temas. Prieš susitikimą ir po jo visi klausėsi Lietuvos "Radio-centro" kompaktinio disko – 1999 metų geriausios dainos". Tarp jų buvo: Andriaus Mamontovo, "Sel", "Naktinių personų", "Skamp" ir kitų "pop" grupių naujausi kūriniai.

Išsamesnes žinias apie X kongresą ir užsiregistravimo lapus rasite Internetu:

www.rapidnet.net.au/~aljs

Kongreso E-mail adresas:

aljs@rapidnet.net.au

PLJS Interneto adresas:

www.pljs.org

Pašto adresas:

CONGRESS 2000/2001

PO Box 55

North Melbourne VIC 3051

AUSTRALIA

Australijos lietuvių jaunimo sąjunga leidžia savo žurnalą "Jaužinios", kuriame rasite naujausių žinių apie kongresą. Žurnalo prenumeratos kaina (už 4 numerius) – 25\$ (USD). Redakcijos adresas:

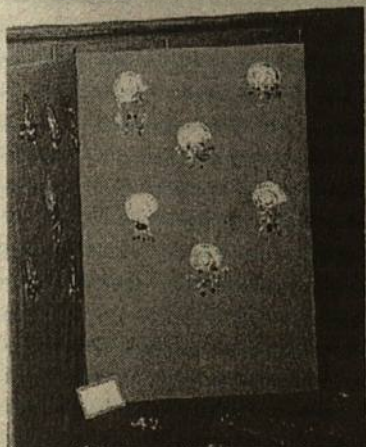
JAUŽINIOS

PO box 55

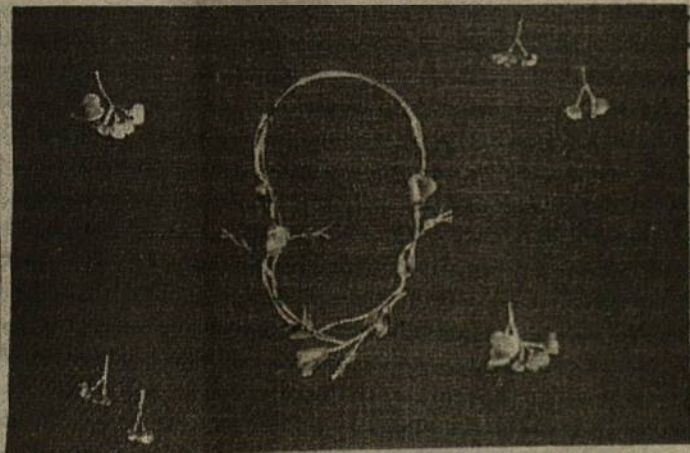
Nort Melbourne VIC 3051

AUSTRALIA

Iki pasimatymo Australijoje!

Dailininkės Linos Palubinskaitės sukurti papuošalai parodoje Dievo Motinos parapijos salėje balandžio 15-16 d.

Jono Jasačio nuotr.

Mūsų savaitraščio "Jaunimo skyriaus" talkininkė Ingrida Janušauskaitė ir redaktorius padėjėja Nomedė Vucianienė, ką tik aplankiusios *Vincent van Gogh* darbų parodą *Detroito Meno institute* (5200 Woodward Ave.). Paroda veiks iki birželio 4 d.
Jono Jasačio nuotr.

PASIŽVALGYMAI PO ATOGRAŽAS

Padre Ferdinando-Alejandro, Pintor Lituano Juan, Vytautas, Jadzė, "Tu", Birutė, dar keletas kitų. Gal būt ir Faustinas Antrasis – La Gonave karalius.

Jonas Dunduras

5

Dabar sugrįžkime prie "Santa Ana" viešbučio ir ke-
lionės motociklu į *Centro Materno Infantil*, kuri, pato-
gumo dėlei, toliau vadinsime
tiesiog "centru".

Dar nevilų popietį nuli-
pau nuo užpakalinės moto-
ciklo sėdynės priešais didelių
mėlynų raidžių iškabą ant
aukštos raudonų plytų sienos.
Iškaba sakė, jog žiūriu į
"Fundacion Bendoraitis,
Centro Materno Infantil". Ce-
mentinis takas, slypintis pal-
mių pavėsyje, vedė tiesiai
prie pirmojo pastato. Žvilgtelėjęs į prie durų pastatytą
Dievo Motinos statulą, įžen-
giau į šviesų vestibulį, tar-
naujantį pacientų ar lankytojų
laukiamuoju. Kelios indėniš-
kos ir metisų išvaizdos mote-
rys su kūdikiais rankose, kal-
bėjosi tarpusavyje, matyt,
laukdamos savo eilės. Staigus
mano pasirodymas sustingdė
jų šypsenas. Nutrūko pokal-
bio siūlas, o žvilgsniai susmi-
go į mane, tyrinėdami joms
neįprastą mano išvaizdą. Ty-
loje beveik girdėjosi kaip jų
kaktose zvimbiamintys, ban-
dant įspėti, kas esu ir ko čia
pasirodžiau. Prisistačiau taip
pat smarkiai nustebusiai, už-
stalėje sėdinčiai slaugei ir
pasiteiravau, kur galėčiau pa-
simatyti su *Hermanita Xa-
viera* – sesele Ksavera.

Toli, pačiame gale pavė-
singos ilgos verandos, išda-
bintos kabančiais ir pasie-
niuose sustatytais indais su

Motinos ir vaiko globos centro darbuotojai šios įstaigos klestėjimo metais. A. Bendoraitis –
dešinėje, paskutinėje eilėje, išsiskiriantis savo aukštu ūgiu.

tropinėmis gėlėmis bei žalu-
mynais, galvą nuleidusi, susi-
mąščiusi sėdėjo vieniša *Her-
manita*, kaip čia visi ją vadi-
na. Netoli už jos kėdės, kie-
me matėsi mūrinis, gėlėmis ir
palmėmis apstatytas Padre
Bendoraičio kapas. Prisiarti-
nai. Truko keletą sekundžių,
kol klausukas Ksaveros vei-
de dingio ir ji mane atpažino.
Nesimatėme gal penketą ar
daugiau metų. Manau, jog ji
niekada nebesitikėjo manęs
čia sutikti, todėl jos nuostaba
buvo neapsakoma.

Širdingai pasisveikinome
ir pasikeitėme tokiais atvejais
įprastais klausimais ir atsaky-
mais. Ilgai ji man priekaišta-
vo, kad pavėlavau susitikti su
Bendoraičiu. Gailėjausi ir aš.
Seniai galvojau apie jį, bet
tuo laiku, kai galėjau jį aplan-
kyti, staiga atsidarė ilgai už-
sieniečiams uždara Birma
(*Myanmar*) Pietryčių Azijo-
je). Bet ji galėjo vėl kiekvie-
nu momentu užsidaryti dėl
karinės valdžios jautrumo,
masinės opiumo kontraban-
dos ir Karen giminės nuolati-
nių karų prieš centrinę val-

džią. Labai įdomus kraštas.
Be to, jau baigėsi paskutiniai
Naujosios Gvinėjos Asmato
kanibalų likučiai: "vargšai"
kenčia dėl jų mėgiamos die-
tos trūkumo. Norėjau pasku-
tinį kartą juos aplankyti ir ši
sumanymą įvykdžiau. O juk
žinojau, kad A. Bendoraitį
kamuoja širdies negalavimai,
nes vienas mūsų bendruome-
nės narys dažnai palaikydavo
su juo ryšį trumposiomis ra-
dijo bangomis. Bet, kaip gana
dažnai atsitinka, galvojau,
jog padėtis dar nėra kritiška ir
dar bus užtekčiai laiko pasi-
matyti. Ši galvosena ir prive-
dė prie to, jog štai dabar sto-
viu ir žiūriu į nebylų jo kapą,
užuot klausęsis iš jo paties
lūpų sklindančios fantastiškai
įdomios gyvenimo istorijos.

Saulė jau buvo pažemė-
jusi bent porą pėdų, kai bai-
gėme kalbėtis ne tiek apie
praeitį, kiek apie neaiškią
"fundacijos" ateitį, netekus
A. Bendoraičio. Hermanita
apėjo kapą, pataisė gėles, nu-
rinko nuvytusius lapus, pirštu
parodė vietą šalia kapo, kur
patį norėtų būti palaidota ir

lyg tai kapui sakydama laba-
nakt, ranka palietė jo cemen-
tą. Tada, atsisukusi į mane,
pakvietė apžiūrėti Centro pa-
status ir aplinką.

Pagrindinis Centro pasta-
tas susidėjo iš dviejų atskirų,
lygiagrečiai statytų, viena-
aukščių korpusų, sujungtų
dengtu, bet atvirų sienų kori-
doriu. Jo vaizdas iš viršaus
primena didžiąją "H" raidę.
Dešiniojoje išilginėje dalyje
išdėstyti gydytojų kabinetai,
laboratorija, vaistų sandėlio
kambarys, medicinos seserų
kabinetai. Kairiojoje dalyje
įrengtos ligoninės palatos,
operacinė, virtuvė, reikmenų
sandėliai ir didelis laukiama-
sis pacientų artimiesiems.
Kiemo garažuose matėsi tre-
jetas apdulkėjusių, matyt, se-
niai nenaudojamų automobi-
lių, o jo gale stovėjo išrikiuo-
ti penki tušti, apleisti, surūdi-
ję jūriniai talpintuvai, kadaise
pilni vaistų, kūdikių maisto,
reikmenų ir aparatūros, At-
lanto vandenynu ir Argenti-
nos, Paragvajaus bei Bolivi-
jos upėmis atkeliavusios čia
iš Vokietijos, kaip karitatyvi-
nių organizacijų parama A.

Bendoraičio centrui. Tur būt
jų grąžinimo išlaidos viršijo
talpintuvų vertę, ir todėl jie
stovi čia, išrikiuoti Tamarin-
dų šakų pavėsyje, apleisti, su-
rūdiję, ryškiai liudydami apie
praėjusį "gausybės rago" lai-
kotarpį. Naujų talpintuvų ne-
besimatė.

Ligoninės gale, didelia-
me kieme, matėsi savotiškas
sodo ir daržo mišinys. Ten,
Hermanitos rankomis pasodinti,
augo ir vaisius nešė ka-
kavos, papajos, karambolės
medžiai. Visur, kur tik buvo
vietos, augo *Yuca* šakniavai-
siai, kuriuos, jei dar prisime-
nate iš mano ankstesnio pa-
sakojimo, taip pat vadina
"Manioc" ar "Cassava" var-
dais. Juos gausiai vartoja li-
goninės virtuvėje.

Žemėje, tarp *Yuca* stiebų,
matėsi žymės plytinių pama-
tų, statytų tos atmintinos,
1990 metų Lietuvos medikų
ekskursijos dalyvių. A. Ben-
doraitis tuo metu planavo
prailginti ligoninės pastatą.
Bet šis užmojis taip ir liko
neįvykdytas. Aukštos, ilgos
plytų krūvos, apsuptos *Yuca*
stiebiais, dar tebespėlioja, kas
su jomis atsitiks.

Taip bevaikščiojant, be-
žiūrint ir besiklausant paaiš-
kinimų, formavosi stiprus
įspūdis, jog Centrui labai
trūksta šeimininko – kasdie-
ninių reikalų dirigento. Matė-
si ir tai, jog trūksta personalo.
Buvo jaučiama, kad Centras
lyg tai kabo ant kažkokio, ne-
labai aiškaus storumo siūlo.

Jau temo, kai atsisvei-
kindamas su Ksavera iki ry-
tojaus, ruošiausi grįžti į
"Santa Ana", susirasti resto-
raną ir žvilgtelėti į vakarinio
gyvenimo spalvas "a la Ma-
more" – Pietų Kryžiaus
žvaigždyno šviesoje. Bet tuo
metu iš vieno kambario išėjo
senjoras, nusivelkantis baltą
gydytojo švarką. Ksavera
mus supažindino, pristaty-
dama jį pilnu vardu kaip dak-
tarą *Luis Orlando Trevino
Torrico*. Taip prasidėjo mūsų
įdomi pažintis. Žinoma, la-
biau įdomi man.

Vartai į Motinos ir vaiko globos centrą, kurį sukūrė ir ilgus metus jam vadovavo kun., dr.
A. Bendoraitis.

Autoriaus nuotr.

Kunigo ir gydytojo Aleksandro Bendoraičio kapas jo sukurto
Motinos ir vaiko centro kieme.

Autoriaus nuotr.

BALTICUM SYNTHETICUM ORGANICUM (BOS – 2000)

Birželio 26-29 dienomis Vilniuje rengiame tarptautinę organinės sintezės konferenciją. Kaip žinome, dabartinėje Lietuvoje mokslas merdi. Lietuviai mokslininkai jaučiasi užmiršti ir niekam nebereikalingi.

Užuot dejavę, mes, chemikai, kurių kilmės šaknys yra Baltijos valstybėse, nutarėme imtis konkrečių žygių: rengiame šią tarptautinę konferenciją, kad Baltijos valstybių atstovai galėtų susipažinti su tarptautinės chemijos lygiu, užmegzti naujus ryšius. Gal būt Baltijos valstybės net galės pasirašyti prekybos sutartis su užsienio firmomis. Mes taip pat tikimės, kad pasisekęs chemikų suvažiavimas paskatins kitų sričių mokslininkus surengti panašias konferencijas Lietuvoje.

Deja, mūsų užmojai susiduria su sunkumais. Mes išsiuntėme tūkstančius pakvietimų Amerikos ir Europos mokslininkams. Tikimės, kad dalis iš jų atvyks. Tačiau Vakarų mokslininkai, turėdami

galimybę rinktis suvažiavimo vietą, neskuba į Lietuvą – dar mažai jiems žinoma pasauli. Lietuvos chemikai taip pat labai norėtų konferencijoje dalyvauti, bet registracijos mokestis (\$300 – asmeniui) jiems yra pasakiški pinigai, kurių jie neturi. Tai suprasdami, konferencijos rengėjai baltijiečiams numatė \$200 nuolaidą. Todėl registracija jiems kainuos po \$100 U. S. D. (asmeniui).

Registracijos mokestis yra reikalingas, nes beveik visi paskaitininkai yra kita-taučiai. Jiems reikia apmokėti už kelionę, maistą ir nakvynę. Taip pat reikia pinigų kitoms konferencijos rengimo išlaidoms padengti: paskaitų santraukoms išspausdinti, svečių sutikimui oro uoste ir nuvežimui į viešbučius ir t.t.

Rengėjai norėtų, kad šioje konferencijoje dalyvautų kuo didesnis skaičius užsienyje gyvenančių ir dirbančių

organinės chemijos mokslininkų ir kitų šios srities darbuotojų. Pažįstantieji tos srities specialistus, turėtų paraginti juos važiuoti į Vilniaus konferenciją. Rengėjai taip pat labai norėtų sušelpiti Lietuvos mokslininkus chemikus, suteikiant visiems jiems galimybę dalyvauti konferencijoje. Tikimės, kad išeivija supras šio sumanymo svarbą ir padės pinigine auka tą užmoją įgyvendinti. Čekius rašyti: "Queens University/Bos 2000." Čekius siųsti šiuo adresu: Prof. Victor Snieckus, BOS 2000 Registration, Department of Chemistry, Queens University Kingston, Ontario K7L3N6, Canada. Išsamesnes žinias galite rasti kompiuterio tinklapyje: <http://www.chem.queensu.ca/duPont/>

Rengėjai būtų labai dėkingi už pagalbą.

Su pagarba,
Jonas Duncia

DAINŲ ŠVENTĖ NEĮVYKS

JAV LB Kultūros taryba praneša, kad Dainų šventė, planuota 2001 m. birželio mėnesį Čikagoje, neįvyks. Buvo kreiptasi į žinomus muzikus dėl Dainų šventės programos sudarymo, tačiau nė iš vieno nebuvo gautas sutikimas.

LB Kultūros taryba dėkoja dr. Petrui Kisieliui, sutikusiam pirmininkauti organizaciniam komitetui ir jo komiteto nariams už paaukotą laiką ir pastangas.

Marija Remienė
JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė

PADĖKITE!

1999 m. gruodyje Lietuvoje gimė dvynukai – Vytautas ir Paulius. Jie abu gimė akli. Operacijos, kurios būtinos, kad vaikai praręgtų, daromos Amerikoje. Garsus akių ligų specialistas, profesorius iš Bostono, sutiko vaikus operuoti. Tėvai juos atsiaveža į Bostoną gegužės 15 d. Vaikų senelis renka pinigus ir jau turi sukaupęs dalį reikalingų lėšų ir gavęs daug pažadų. Bet to dar neužtenka. Todėl kreipiamės į jus, Amerikos lietuviai, prašydami paramos šiai, skaudžios nelaimės ištiktai šeimai: kas galite, padėkite, kad vaikai galėtų matyti!

Aukas siųskite (čekius rašykite): *Lithuanian Human Services Council*
2711 West 71st. Street
Chicago, IL 60629

Ant čekio pažymėkite, kad auka skirta dvynukams. Aukos nurašomos nuo mokesčių. Tax. I.D. 36-3163350
Birutė Jasaitienė

JAV LB Tarybos ir PLB Seimo atstovų rinkimai Ohio valstijoje

IŠ OHIO į JAV LB tarybą bus renkami penki atstovai. Išskirti šie kandidatai:

Juozas Ardys, Nijolė Balčiūnienė, dr. Algimantas Čepulis, Irena Gedrienė, Dalia Puškorienė, dr. Raimundas Šilkaitis, Gintautas Valaitis ir Horstas Žibas.

Tuo pačiu metu bus renkami trys atstovai į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės X seimą, kuris įvyks rugpjūčio 16-20 d. Vilniuje.

Išskirti kandidatai:

Juozas Ardys, Dalia Puškorienė, Raimundas Šilkaitis ir Horstas Žibas.

Tas pats asmuo gali būti išrinktas į tarybą ir Seimą. Rinkimai vyks du gegužės mėnesio savaitgalius:

gegužės 13-14 d.d. ir 20-21 d.d.

Ohio apygardos rinkimų komisija:

Jonas Kazlauskas, Ada Stungienė ir Gintautas Valaitis

RINKIMAI Į JAV LB TARYBĄ IR PLB SEIMĄ

JAV LB VIDURIO APYGARDOS XVI TARYBOS IR PLB SEIMO RINKIMŲ KOMISIJOS PRANEŠIMAS

Artėja JAV LB Tarybos ir PLB Seimo rinkimai. Kiekvienas asmuo, laikantis save lietuviu, sulaukęs 18 metų, turi teisę balsuoti ir kandidatuoti. Turime puikią galimybę išsirinkti tuos asmenis, kurie būtų geri vadovai ir atstovautų LB Seime. Rinkimai vyks gegužės 13, 14 ir 20, 21 dienomis.

JAV LB Vidurio Vakarų apygardos kandidatai į PLB Seimą:

1-asis rajonas:

Jūratė Budrienė – *Marguette Park* apylinkė
Birutė Jasaitienė – *Marguette Park* apylinkė
Dr. Petras Kisieličius – Cicero apylinkė
Kazimieras Laukaitis – Lemonto apylinkė
Juozas Polikaitis – Lemonto apylinkė
Marija Remienė – Cicero apylinkė
Aušrelė Sakalaitė – Lemonto apylinkė

2-asis rajonas:

Birutė Vilutienė – *East Chicago* apylinkė

3-asis rajonas:

Regina Narušienė – *Waukegan/Lake County*
Ramutis Pliūra – *Wisconsin* apylinkė

4-asis rajonas:

Algimantas Antanėlis – *Omaha* apylinkė
Mindaugas Kuzminskas – *Aliaskos* apylinkė

JAV LB Vidurio Vakarų apygardos Tarybos kandidatai:

1-asis rajonas:

Jūratė Budrienė – *Marguette Park* apylinkė
Salomėja Daulienė – *Brighton*
Birutė Jasaitienė – *Marguette Park* apylinkė
Bronius Juodelis – Lemonto apylinkė
Irena M. Kirkus – Lemonto apylinkė
Dr. Petras Kisieličius – Cicero apylinkė
Antanas Paupuolis – *Marguette Park* apylinkė
Juozas Polikaitis – Lemonto apylinkė
Marija Remienė – Cicero apylinkė
Aušrelė Sakalaitė – Lemonto apylinkė
Rita Šakėnienė – "Kranto" apylinkė
Birutė A. Vindašienė – Lemonto apylinkė

3-asis rajonas:

Gediminas Damašius – *Waukegan/Lake County*
Vytautas Janušonis – *Waukegan/Lake County*
Regina Narušienė – *Waukegan/Lake County*
Ramutis Pliūra – *Wisconsin* apylinkė
Rimas Suziedelis – *Waukegan/Lake County*

4-asis rajonas:

Algimantas Antanėlis – *Omaha* apylinkė
Mindaugas Kuzminskas – *Aliaskos* apylinkė
Dr. Gediminas Murauskas – *Omaha* apylinkė

ŠVENČIŲ AIDAI

Poetė Dalia Staniškienė sveikina kūrėją Esterą Alšėnienę. Jono Jasaičio nuotr.

Dailininkės Nijolės Palubinskienės darbai parodoje Dievo Motinos parapijos salėje balandžio 15-16 d. Jono Jasaičio nuotr.

SPORTO ŽINIOS

JUBILIEJINĖS ŽAIDYNĖS – JAU ČIA PAT!

50-sios jubiliejinės Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės, kurias vykdo Baltimorės Lietuvių atletų klubas, gegužės 5-7 dienomis, Baltimorėje, MD., jau čia pat. Pagal balandžio 15 d. pasibaigusios galutinės krepšinio ir tinklinio komandų registracijos duomenis, žaidynėse dalyvauti užsiregistravo 37 komandos. Iš jų: 28 – krepšinio ir 9 – tinklinio.

Krepšinio varžyboms užsiregistravo šios komandos:

Vyrų A klasėje – 6 komandos: Toronto "Aušra", Čikagos ASK "Lituanica", Niujorko LAK, Filadelfijos "Aras", New Jersey "Liepsna" ir Baltimorės LAK. 1999 m. laimėtojai – Čikagos ASK "Lituanica".

Vyrų B klasėje – 14 komandų: Hamiltono "Kovas" (I ir II komandos), Toronto "Vytis" ir "Aušra", Detroito "Kovas", Čikagos ASK "Lituanica", Klyvlendo "Žaibas", Niujorko LAK, Filadelfijos "Aras", Vašingtono "Vėjas", Baltimorės I ir II, Čikagos "Krantas" ir "Griaustinis". Pereitų metų laimėtojai – Čikagos ASK "Lituanica".

Jaunių A (1981-83 m. gimimo) klasėje – 5 komandos:

Hamiltono "Kovas", Toronto "Aušra" (I ir II komandos), Čikagos ASK "Lituanica" ir Klyvlendo "Žaibas". 1999 metais šioje klasėje laimėjo Čikagos ASK "Lituanica".

Moterų ir mergaičių A klasėje yra tik 3 komandos: Niujorko LAK – moterų ir mergaičių bei Toronto "Aušra" – mergaičių. Visos komandos žais vienoje grupėje. 1999 m. metų laimėtojos – Hamiltono "Kovas".

Tinklinio varžybose dalyvauja šios komandos:

Vyrų klasėje – 5 komandos: Toronto "Aušra", Bostono "Grandis", Baltimorės LAK, Vašingtono "Vėjas" ir Kalifornijos "Banga". 1999 metais laimėjo Kalifornijos "Banga".

Moterų klasėje – 4 komandos: Toronto "Aušra", Niujorko LAK, Bostono "Grandis", Baltimorės LAK. 1999 m. laimėtojos – Čikagos "Žara".

Pagal išankstinės registracijos duomenis, žaidynėse vyks šios individualių sporto šakų varžybos: stalo tenisas, šachmatai, kėgliavimas (Bowling), rankos lenkimas ir šaudymas oriniu šautuvu (.177 kal.). Galutinė šių sporto šakų dalyvių registracija

bus vykdoma ir varžybų dieną.

Raketbolo (Racquetball) varžybų nebus, nes nepakako susidomėjimo. Neįvyks ir plaukimo varžybos – trūksta patalpų.

Jubiliejinį žaidynių iškilmingas pokylis įvyks gegužės 6 d., šeštadienį, 8:00 val. vakaro, Lietuvių namuose. Rengėjai ruošiasi išleisti sukaktuvinį leidinėlį žaidynių prisiminimui. Jį redaguoja Algirdas Veliuona.

Registracijos ir informacijos centro adresas: Viktoras Sajauskas, 9184 Windflower Dr., Ellicott City, MD 21943, tel. 410-418-8344; faksas: 410-418-5525.

E-mail: rsajauskas@msn.com

Apgyvandinimo reikalus tvarko: Travel Concepts International, tel. 1-800-229-7228. Vietinis tel. 410-515-1588. Prašyti: "Lithuanian Desk". Ryšininkė: Carol Marcin. Faksas: 410-569-4010.

"Web page!" Norite daugiau žinių apie 50-ąsias žaidynes? Sekite "Web Page": www.lietuvis.nwet/s/same.html

Algirdas Bielskus

Cleveland, OH lietuvių "Žaibo" sporto klubo pirmininko Vido Tatarūno žmona Mary Ann su lietuvių sporto organizatoriumi išeivijoje Algirdu Bielskumi per jo pagerbimui skirtą renginį Lietuvių namuose prie šventinio torto.

Lino Johansono nuotr.

A.†A.

ALGIRDUI BUDRECKIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo Velionio žmonai GIEDREI, sūnums ARVYDUI ir GEDIMINUI, dukrai DAINAI ir kitiems giminėms bei artimiesiems.

Aldona ir Klaus Pintsch
Matas Pintsch
Monika ir Brian Matthews

Miela bičiulė

A.†A.

ONUTĖ DOVYDAITIENĖ,

ilgai kankinta sunkios ligos, šv. Velykų išvakarėse atsiskyrė su šiuo pasauliu. Giliai užjaučiame Velionės vyrą, mielą PRANĄ, sūnus – LAIMĮ, Dr. ROMĄ, jo žmoną GAIL ir drauge su jais liūdime.

Elena ir Karolis Milkovaičiai
Liucija ir Antanas Mažeikos
Julija ir Jonas Petroniai
Stasė ir Kazys Griciai
Gražina ir Juozas Raibiai
Izabelė Oksienė
Danutė Kaškelienė
Petras Maželis
Rūta Sakienė

"Giedros" korporacijos atstovės, sutinkančios lankytojus, atvykusius į dailininkų – Nijolės Palubinskienės ir Linos Palubinskaitės – darbų parodą. Iš kairės: Ada Stungienė, Ramunė Totoraitienė ir Violeta Žilionytė-Leger.

Jono Jasaičio nuotr.

Literatūros popietės, kurioje buvo pristatyta Esteros Alšėnienės trilogija "Išalusi valtis", dalyviai. Iš kairės: Felicija Karvelienė, Stasė Obelenienė, Antanas Styra, Jadvyga Kliorienė, Jonas Jasaitis, Stasys Alšėnas ir Edmundas Karvelis. Zenono Obelenio nuotr.

Mūsų skyriaus nare

A.†A.

ONAI DOVYDAITIENEI

iškeliavus Amžinybėn, drauge liūdėdami gilia užuojautą reiškiamo Velionės vyrui, skyriaus nariui PRANUI DOVYDAIČIUI, sūnums LAIMIUI ir Dr. ROMUI bei marčiai GAIL.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS
LOS ANGELES SKYRIUS

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- GEGUŽĖS 27 d., šeštadienį - skautiškos veiklos 50-mečio šventė.
- GEGUŽĖS 29 d., 8:30 v. r. - Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.
- BIRŽELIO 10 d., šeštadienį - trijų chorų: *Chicago* - "Dainavos", *Cleveland* "Exultate" ir *Toronto* "Voklungės" koncertas *CIM* (Cleveland Institute of Music) salėje.
- BIRŽELIO 18 d. - Tragiškojo birželio (1941 m. birželio 14 d.) minėjimas.

Susitikimas su Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso rengėjais. Iš kairės: JAV LB Cleveland, OH apylinkės valdybos pirmininkas, dr. Raimundas Šilkaitis, Lietuvių sambūrio "Gija" vadovas Dainius Zalensas, X PLJK ruošos komiteto reklamų sk. direktorė Melisa Savickaitė, rašytoja Aurelija M. Balašaitienė, X PLJK ruošos komiteto vicepirmininkas Linas Seikis ir PLJS atstovas Andris Dunduras.

Lino Johansono nuotr.

Ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukentėjusius baltijiečius Šv. Jurgio parapijoje. Rengia Amerikos Baltijiečių komitetas.

• LIEPOS 16 d., 11:30 v. ryto - Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

• LIEPOS 29 d., šeštadienį - ketvirtoji "Gijos" gegužinė Beachland Park pokylių vietoje. Pradžia - 4 v.p.p.

• LAPKRIČIO 12 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• GRUODŽIO 16-17 d. - šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. - bendros kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

IŠ MINČIŲ ARUODO

Parinko Balys Auginas

Kūrybiško asmens pesimizmas nėra nuosmukis, bet žmogaus atpirkimo aistra. Poetas, net ir linksmindamas, ieško naujų amžinųjų tiesų, būties esmės. Savitu būdu jis bando atspėti laiko ir kaitos mįslę, rasti atsakymą į skausmo problemą, atskleisti meilę skriaudų ir žiaurumų bedugnėje.

Nobelio premijos laureatas
Isaak Bashevi Singer

Silpnieji dreba prieš kitų nuomonę, kvailiai jos nepaiso, protingi ją nagrinėja, o talentingi - jai diriguoja.

M. Roland

MŪSŲ laimė daugiau priklauso nuo to, ką mes turime savo dvasioje, o ne kišenėje.

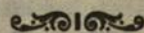
A. Shopenhauer

Didžiausias stebuklas - atleisti savo priešams jų dorybes.

Volteras

Mes turime gyventi ir mokytis, bet kai išmokstame, paaiškėja, kad jau yra per vėlu gyventi.

Carolyn Wells

Kaziuko mugėje susitiko Pilėnų tunto skautininkai (iš kairės): PLB pirmininkas Vytautas Kamantas, Vladas Petukauskas ir Zenonas Dučmanas.

Gerardo Juškėno nuotr.

Susitiko žemiečiai, kilę iš Šiaurės Lietuvos. Iš kairės: Algis Lapšys, Detroito lietuvių radijo laidų pranešėjas, jo žmona, mokytoja Rita Lapšienė ir ilgametis SLA bei Ramovės darbuotojas Ignas Stankus.

Viktoro Stankaus nuotr.

Tėvynės pavasaris

Ignas Stankus

Švelniam vėjely medžiai siūbuoja,
Raiba gegutė sode kukuoja.
Melsva padangė be debesėlių -
Saulelė šildo ir glamonėja.

Džiaugiasi žemė, čiuolba paukšteliai
Miškai žaliuoja, teka upeliai.
Kur bepažvelgsi - visur gražu,
Širdis alsuoja oru gaivių.

Tėvynės sodai žydėti pradėjo:
Obelys, kriaušės, slyvos, kaštonai
Ir rūtos žalios, ir pinavijos,
Puošias serbentai, skleidžias lelijos.

Išsidabinus žemė gražioji:
Žydi gėlynai, javai žaliuoja...
Lietuva mano, brangi gimtine,
Amžinai likus man atminimuos.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - įkainuotoja
Profesionalus pataravimus perkant, parduodant ir įkainuojant namus

V. R. MATAS

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119 2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(216) 486-2530 (440) 473-2530

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS LIETUVA - 2000

Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

(Atkelta iš 5 p.)

žalos valstybei padarę sprendimai lieka teisiškai neįvertinti, veiksmai - neišaiškinti, juos atlikę asmenys - nenubausti. Tokia praktika neturi tęstis. Tikuosi, kad ūkinių nusikaltimų prevencijos dar atidžiau imsis Valstybės kontrolė, o šių nusikaltimų tyrimo - Generalinė prokuratura. Nežabojama korupcija tampa nacionalinio saugumo problema. Tai rimta valstybės liga. Dėl jos prarandamos didelės biudžeto lėšos, pakertamas piliečių pasitikėjimas valstybe. Kad ir pavėlavę, turime grumtis su korupcija ir savivaldybėse, ir aukščiausiose valdžios institucijose. Ar nereikėtų pradėti nuo paprastų klausimų, kurie, manau, kyla daugeliui žmonių? Pavyzdžiui, kodėl kai kurios savivaldybės kurą pastatų šildymui perkasi tuomet, kai jo kainos - didžiausios? Kodėl iki šiolei nebaigtos kompiuterizuoti Lietuvos muitinės?

Viešųjų ir privačių interesų konfliktai tapo Lietuvos kasdienybe, o šią sritį reguliuoti turintis įstatymas, deja, realiai neveikia. Pernai, siekdamas didesnio politinio gyvenimo skaidrumo, pasiūliau Seimui priimti įstatymo pataisas, kurios padėtų partijoms išvengti finansinių grupuočių įtakos. Apgailėstauju, kad šis mano siūlymas taip ir liko Jūsų rimtai nesvarstytas. Neaišku, kodėl iki šiol nepri-

imtas Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas, turintis užtikrinti savarankišką šios institucijos darbą. Ar nereikėtų šiandien pagalvoti apie tai, kaip padaryti efektyvesnę Generalinės prokuratūros veiklą? Šie sprendimai Jūsų, gerbiamieji Seimo nariai, rankose. Jie priklauso tik nuo Jūsų politinės valios.

Jau kurį laiką veikia Operatyvinių tarnybų veiklos tobulinimo taryba. Tikuosi, kad netrukus sulauksime konkrečių jos darbo rezultatų. Šį kartą noriu atkreipti dėmesį tik į du dalykus. Jokių būdu operatyvinė veikla negali būti naudojama prieš politinius oponentus. Operatyvinės tarnybos privalo griežtai laikytis įstatymų. Tai svarbūs demokratinės valstybės principai. Spaudos iškelti faktai rodo, kad jų ne visada nuosekliai laikomasi.

Esminis naujos politikos uždavinys - ginti piliečio teises, jo žmogiškąjį orumą. Negali būti ir niekada nebus gerbiama valstybė, negerbianči žmogaus. Mūsų valdžia vis dar pernelyg abejinga asmens teisių ir laisvių varžymui, kasdieniam biurokratiniam žmogaus žeminiui. Iki šios dienos Lietuvos piliečio pase išlikęs privalomas įrašas apie nuolatinę gyvenamąją vietą - iškalingas tokio abejingumo ženklas. Manau, kad, leisdami įstatymus ir kitus teisės aktus, tu-

rėtume nuolat savęs klausti: kaip konkrečiu teisės aktu galime sumažinti biurokratinių visuomenės gyvenimo varžtų, sustiprinti prigimtinių žmogaus teisių ir laisvių apsaugą.

Lietuvos Respublikos Seime,

Pilietės ir piliečiai,

Nauja politika - tai bendrą šalies reikalų tvarkymas, kuriame turime dalyvauti visi. Šią teisę ir pareigą įtvirtina mūsų Konstitucija. Joje parašyta: "Lietuvos valstybę kuria Tauta." Taigi kuriame mes, gindami bendro gyvenimo principus ir vertybes, siekdami gerovės sau ir savo vaikams. Lietuvoje neturi būti "valdžios reikalų", kuriais domėtis galėtų uždrausti vie-

nas ar kitas pareigūnas. Ne-užmirškime: Konstitucija riboja valdžios galias, o ne valdžios galia - piliečių teises ir laisves. Tiesa, kartais ir man patariama nesikišti į "svetimus reikalus". Bet tai dariau ir darysiu, nes visi valstybės ir Lietuvos žmonių reikalai man yra savi. Už sėkmingą ar nevykusią jų tvarkymą jaučiu ir piliečio, ir valstybės vadovo atsakomybę.

Gerau suprantu, kad esu tik vienas iš demokratinio gyvenimo dalyvių, kad Konstitucija man suteikia apibrėžtus įgaliojimus, kad daugumą svarbių krašto problemų galioju spręsti tik kartu su kitomis valdžios institucijomis. Žinau, kad mano idėjos ir konkretūs siūlymai ne visada įgy-

vendinami, ne visada sulaukia Vyriausybės ir Jūsų, gerbiamieji Seimo nariai, paramos. Tačiau ieškojau ir ieškosiu sąjungininkų savo programoms nuostatomis įgyvendinti, Lietuvai modernizuoti. Siekiu ir sieksiu kuo platesnio politinių jėgų sutarimo svarbiausiais tautos gyvenimo klausimais. Tikiu Lietuvos žmonių išmintimi ir stipria valia. Matau tvirtėjančias konstruktyvias Lietuvos politinių partijų jėgas. Ir turiu vilties, kad antrąjį laisvės dešimtmetį eisime į priekį greičiau ir sėkmingiau, kad bendrame kelyje būsime labiau solidarūs, daugiau išmanantys ir pasitikintys savo jėgomis.

SUSITIKIMAS SU SKAITYTOJAIŠ "DIRVOS" 85-MEČIUI ARTĖJANT

Balandžio 16 d. Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre įvyko "Dirvos" redakcijos darbuotojų ir tautininkų susitikimas su dabartiniais ir būsimaisiais skaitytojais. Redakcija dėkoja susitikimo rengėjams - JAV LB Detroito apylinkės valdybai ir visiems šio susitikimo dalyviams už susidomėjimą mūsų savaitraščiu, klausimus, aukas ir naujus prenumeratorius. Dešinėje: apylinkės valdybos tuometinė pirmininkė Ramutė Petrulienė.

Jono Urbono nuotr.

Vatikano radijo lietuviškų laidų rengėjai - Jonas Malinauskas ir Saulius Kubilius. Jie - Italijos lietuvių bendruomenės nariai. J. Malinauskas - PLB ryšininkas. V. Kamanto nuotr.

P.S. TIRE Inc.
 Complete Front End Service

481-5397

 New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
 Mufflers, lube oil and Filter
 • Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!
OPEN
 Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
 Sat.: 8 am to 4 pm
 866 E. 200 th St.
 Cleveland, Oh. 44119
 Paul Stefanac

TAUPA
 LITHUANIAN CREDIT UNION
 1984 - 1999
15
 YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS!**
 ❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖
**KVIEČIAME
VISUS
I
TAUPĄ!**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119
DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
 ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
 penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
 šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
 sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.
 Kiekviena taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000